

Antisemitism i digitala miljöer

En kunskapsöversikt

HANNAH POLLACK SARNECKI, LENITA TÖRNING OCH
ANDERS STRINDBERG

Hannah Pollack Sarnecki, Lenita Törning och
Anders Strindberg

Antisemitism i digitala miljöer

En kunskapsöversikt

Titel	Antisemitism i digitala miljöer – En kunskapsöversikt
Title	Antisemitism in digital environments – A literature review
Rapportnr	FOI-R--5795--SE
Månad	September
Utgivningsår	2025
Antal sidor	54
ISSN	1650-1942
Uppdragsgivare	Forum för levande historia
Forskningsområde	Civilt försvar och krisberedskap
FoT-område	Inget FoT-område
Projektnr	E13947
Godkänd av	Malek Finn Khan
Ansvarig avdelning	Försvarsanalys

Detta verk är skyddat enligt lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk, vilket bl.a. innebär att citering är tillåten i enlighet med vad som anges i 22 § i nämnd lag. För att använda verket på ett sätt som inte medges direkt av svensk lag krävs särskild överenskommelse.

This work is protected by the Swedish Act on Copyright in Literary and Artistic Works (1960:729). Citation is permitted in accordance with article 22 in said act. Any form of use that goes beyond what is permitted by Swedish copyright law, requires the written permission of FOI.

Sammanfattning

Denna litteraturstudie, genomförd på uppdrag av Forum för levande historia, sammanfattar kunskapsläget om antisemitism i digitala miljöer. Antisemitismen i digitala miljöer framträder som särskilt livskraftig: välbekanta antisemitiska stereotyper och konspirationsteorier med djupa historiska rötter omformas till digitala format och sprids bland annat via kodade uttryck, humoristiska inslag och *memes*. Detta gör att antisemitismen kan vara svår att identifiera, samtidigt som den trivialiseras och normaliseras. Normaliseringen skapar, enligt forskningen på området, i sin tur en grogrund för bredare intolerans och risk för radikaliseringsprocesser och kan i värsta fall inspirera till våldsdåd. Spridningen av antisemitism i digitala miljöer underlättas av ett komplext och omfattande digitalt ekosystem som erbjuder tekniska och kommunikativa verktyg för en snabb och billig spridning. Antisemitism och antisemitiska konspirationsteorier produceras och sprids av individer på hela det ideologiska spektrumet, av såväl extremistaktörer som av aktörer i mer etablerade sammanhang. Forskningen visar att de senaste årens parallella kriser och krig har lett till en intensifiering av spridningen av antisemitism i digitala miljöer. I rapporten identifieras också kunskapsluckor och forskningsbehov. Exempelvis behövs mer forskning om konsekvenserna av antisemitismens normalisering i digitala miljöer, om antisemitiska konspirationsteoriernas roll i radikaliseringsprocesser och om politiska aktörers instrumentalisering av antisemitism, men också om algoritmers förstärkning av innehåll, och om samspelet mellan aktiviteter i digitala miljöer och händelser på fysiska platser.

Nyckelord: antisemitism i digitala miljöer, digitala ekosystem, konspirationsteorier, normalisering, radikaliseringsprocesser, algoritmisk förstärkning, politiskt våld, tvärvetenskapliga och multimetodologiska ansatser.

Summary

This literature review, commissioned by the Living History Forum, summarizes the current state of knowledge on antisemitism in digital environments. Antisemitism appears here as particularly resilient: familiar antisemitic stereotypes and conspiracy theories with deep historical roots are repackaged into digital formats and disseminated through coded expressions, humorous elements, and memes. This makes antisemitism difficult to identify, while at the same time trivializing and normalizing it. According to research in the field, such normalization provides fertile ground for broader intolerance and risks of radicalization, and can, in the worst case, inspire acts of violence. The spread of antisemitism in digital environments is facilitated by a complex and extensive digital ecosystem that provides technical and communicative tools for rapid and low-cost dissemination. Antisemitism and antisemitic conspiracy theories are produced and spread by actors across the ideological spectrum, by extremist groups as well as in more mainstream contexts. Research also shows that the overlapping crises and wars of recent years have led to an intensification of antisemitism online. The report also identifies important knowledge gaps. For example, more research is needed on the consequences of the normalization of antisemitism in digital environments, the role of antisemitic conspiracy theories in radicalization, the instrumentalization of antisemitism by political actors, as well as on algorithmic amplification of content and the interplay between online activities and events in physical spaces.

Keywords: antisemitism in digital environments, digital ecosystems, conspiracy theories, normalization, radicalization, political violence, algorithmic amplification, interdisciplinary and multi-method approaches.

Innehållsförteckning

1	Antisemitismens digitala dynamik	7
1.1	Disposition.....	8
1.2	Syfte, frågeställningar, metod och material.....	8
1.3	Några centrala begrepp och definitioner	9
1.3.1	<i>Definitioner av antisemitism</i>	<i>9</i>
1.3.2	<i>Indelningar i olika kategorier av antisemitism</i>	<i>11</i>
1.3.3	<i>Konspirationsteorier.....</i>	<i>13</i>
1.3.4	<i>Digitala miljöer och sociala medier</i>	<i>13</i>
1.3.5	<i>Extremism och extremistmiljöer.....</i>	<i>14</i>
1.4	Kort om metodologiska angreppssätt.....	14
2	Hur uttrycks och sprids antisemitism i digitala miljöer?.....	16
2.1	Den kodade antisemitismen	16
2.2	Antisemitiska konspirationsteorier	18
2.3	Traditionell antisemitism i nya format och "modern" antisemitisk diskurs	21
2.4	Israelrelaterad antisemitism	22
2.5	Förintelseförnekelse och trivialisering	23
3	Antisemitism, trakasserier, hot och våld.....	25
3.1	Interaktionen mellan antisemitism i digitala miljöer och på fysiska platser: extremism och våld.....	25
3.2	Antisemitism, algoritmer och radikalisering.....	26
4	Fokus på Sverige.....	29
4.1	Antisemitiska uttryck och föreställningar	29
4.2	Erfarenheter av antisemitism i digitala miljöer	29
4.3	Antisemitism, antisemitiska hatbrott och konspirationsteorier (i ett svenskt sammanhang).....	30
5	Konsekvenser av antisemitism på individ-, grupp- och samhällsnivå	33
5.1	Individnivå: otrygghet, rädsla och en begränsad livskvalitet	33
5.2	Gruppnivå: kollektiv utsatthet.....	33
5.3	Samhällsnivå: ett hot mot den liberala demokratin.....	34
6	Förebyggande, motverkande och bekämpande åtgärder	35
6.1	Behov av prioritering.....	35
6.2	Utbildningsinsatser och motberättelser	35
6.3	Techbolagens och plattformarnas ansvar	36
7	Centrala slutsatser	38
7.1	Behov av kunskap	39
	Referenser	40

1 Antisemitismens digitala dynamik

Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) har fått i uppdrag av Forum för levande historia att utföra en kunskapsöversikt om antisemitism i digitala miljöer. Antisemitism är ett mångfacetterat fenomen med mycket gamla rötter som visat sig vara både flexibelt och elastiskt. Fenomenet har tagit sig många olika uttryck genom historien samtidigt som kärnan ofta består (Bachner & Bevelander, 2020). Antisemitism skär genom olika ideologiska positioner och existerar i breda befolkningslager. Samtidigt utgör antisemitism och antisemitiska konspirationsteorier en del av det ideologiska fundamentet för antidemokratiska extremistmiljöer (se t.ex. Pollack Samecki m.fl., 2019, 2023; Scrivens m.fl., 2020).

Under senare år har forskare beskrivit antisemitism som särskilt livskraftig och framträdande i digitala miljöer, där den kommuniceras genom alltifrån kodade och tvetydiga uttryck till explicita uppmaningar till våld mot judiska individer, grupper och institutioner eller mot sådana som påstås ”gå judars ärenden” (se t.ex. Milanović 2022; Hübscher, 2023). Spridningen av antisemitism i digitala miljöer har underlättats av ett komplext ekosystem bestående av diverse olika plattformar, sociala medier, podcaster, strömningstjänster, så kallade alternativa medier och digitala kanaler där antisemitism sprids i olika former och i olika grad, bland annat beroende på plattformarnas modereringspraxis (se t.ex. Hübscher & Mering, 2022b).

Antisemitism sprids på öppna forum så som X (t.ex. Ozalp m.fl., 2020) och TikTok (Weimann & Masri, 2020, 2022; Nathanael m.fl. 2023) men också via exempelvis internetspel och spelrelaterade plattformar (Olaizola-Rosenblat & Barrett, 2023). Samtidigt förmedlas den också via krypterade meddelandetjänster som exempelvis Telegram och RocketChat som bland annat används av extremistaktörer för att sprida en våldsam antisemitisk retorik – och ibland för att planera våldsdåd (Beinart, 2024). Det uppkommer dessutom ständigt nya digitala plattformar som blir centrala för spridningen av antisemitisk propaganda. Exempelvis tycks plattformar som 4chan och Gab som länge varit centrala forum för en i princip fritt flödande antisemitism inte längre vara riktigt lika aktuella som tidigare, medan plattformar som exempelvis BitChute, Odysee och Gettr, blivit alltmer attraktiva för aktörer med antisemitiska hållningar (se t.ex. Kikksetti m.fl. 2024; Alrasheed m.fl. 2022). Flera av de nyare plattformarna har troligen ännu inte fångats upp i forskningen, åtminstone beskrivs de inte i den litteratur som utgör underlag för den här översikten. Med begränsad tillgång till data och strikta forskningsetiska överväganden har forskare ofta svårt att hålla jämna steg med utvecklingen och aktuella trender. Dessutom skapar utvecklingen av generativ AI nya möjligheter att påverka både karaktären på innehållet och spridningen av antisemitism i den digitala sfären (Allchorn, 2024).¹

Idag produceras och sprids antisemitisk propaganda i digitala miljöer av ett brett spektrum av aktörer, organiserade såväl som icke-organiserade, med hemvist över hela den politiska skalan. Den återfinns i extremislamistiska miljöer, i högerextrema miljöer, i radikaliserade konspiration-miljöer och i vänsterextrema miljöer (Milanović, 2022). Det är emellertid inte enbart extrema rörelser och deras anhängare som ger uttryck för antisemitiska myter och troper. Även etablerade aktörer, som kända profiler och influerare, bidrar till spridningen. I en svensk kontext har detta bland annat uppmärksammats i samband med Hamas terrorattacker i Israel den 7 oktober 2023 och Israels efterföljande krigsföring i Gaza (se t.ex. SKMA, 2024).

Spridningen av antisemitism fluktuerar och ökar vid stora geopolitiska händelser (Tarant, 2020) och forskningen om antisemitism i digitala miljöer illustrerar hur antisemitism aktiveras av större händelser som exempelvis krig och pandemier. Exempelvis fungerade covid-19-pandemin som en katalysator för en spridning av antisemitiska konspirationsteorier i digitala miljöer (Pollack Samecki, 2021; Diab m.fl., 2023). Även Rysslands invasion av Ukraina har föranlett en omfattande spridning av antisemitiska konspirationsteorier (Pollack Samecki, m.fl., 2023; Becker, 2024a; Oskolov m.fl., 2024).

¹ Extremiströrelser använder sig AI för att manipulera och sprida propaganda och rasism, inklusive antisemitism och konspirationsteorier. Bland annat har högerextrema grupper försökt hacka eller manipulera AI-modeller för att sprida antisemitisk propaganda. Allchorn (2024) beskriver samtidigt hur antisemitism bland högerextrema grupper ibland kan ta sig uttryck genom en misstro mot AI och dess framtid, bland annat genom att de beskriver AI som en del av en ”liberal” och ”judisk” agenda.

Hamas terrordåd i Israel den 7 oktober 2023 och Israels krig mot Hamas i Gaza har resulterat i en omfattande spridning av antisemitisk propaganda i såväl digitala miljöer som på fysiska platser runt om i världen. Den ökade spridningen förefaller ha bidragit till ytterligare legitimering och normalisering av antisemitism. Forskare som gått igenom vad som skrivits på olika forum i digitala miljöer visar exempelvis på förändringar i det antisemitiska språket efter den 7 oktober. Förändringar som bland annat går ut på en ökad avhumanisering av judar, att Förintelsen förnekas eller trivialiseras, samt att våld mot judar i högre grad än tidigare rättfärdigats (t.ex. Becker, 2024a; Beinart, 2024; Jikeli, 2023).²

Det är svårt att kvantifiera förekomsten av antisemitism i digitala miljöer och att ange dess exakta omfattning, inte minst på grund av forskares begränsade tillgång till data från privata och krypterade kanaler. Av forskningen framgår emellertid att det rör sig om en avsevärd spridning (se t.ex. Hübscher & Mehring, 2022a, 2022b; Becker m.fl., 2024a, 2024b; Ascone, 2024). Även om antisemitism i digitala miljöer formas av specifika digitala förhållanden är det svårt att skilja den från antisemitism som förekommer på fysiska platser. Antisemitiska aktiviteter kan börja i digitala miljöer och sedan övergå till handlingar på fysiska platser och tvärtom (se t.ex. Weinberg m.fl., 2025). Under senare år har en rad ideologiskt motiverade våldsdåd inträffat där gärningspersonerna varit starkt präglade av en antisemitisk föreställningsvärld, också i en svensk kontext. Utöver allt detta finns dessutom en lång historia av att antisemitism används i påverkanssyfte av främmande makter (Pollack Sarnacki, m.fl., kommande 2025).

1.1 Disposition

Efter denna sammanfattande inledning redogör vi i detta kapitel för syfte, frågeställningar, metodologiskt angreppssätt samt centrala begrepp och definitioner, varpå vi kortfattat beskriver de metoder som forskare ofta använder sig av för att studera antisemitism i digitala miljöer. I [kapitel 2](#) redogör vi för olika uttryck för antisemitism i digitala miljöer medan [kapitel 3](#) handlar om antisemitism, trakasserier, hot och våld. [Kapitel 4](#) gör ett nedslag i den svenska kontexten. I [kapitel 5](#) går vi igenom vad litteraturen har att säga om konsekvenserna av antisemitism och i [kapitel 6](#) redovisar vi vad materialet återger i fråga om förebyggande och motverkande åtgärder. I [kapitel 7](#) sammanfattas några av de resultat vi bedömer som mest relevanta utifrån litteraturen. Avslutningsvis redogör vi för några av de kunskapsluckor vi identifierat utifrån litteraturen, och föreslår områden för fortsatt forskning.

1.2 Syfte, frågeställningar, metod och material

Syftet med denna kunskapsöversikt är att ge en bild av kunskapsläget i relation till antisemitism i digitala miljöer.

Utifrån materialet har vi strävat efter att besvara följande frågeställningar:

1. Vilka uttryck för antisemitism förekommer i digitala miljöer och hur ser spridningen av antisemitism ut i den digitala sfären?
2. Vilka är konsekvenserna av antisemitism i digitala miljöer på individ, grupp- och samhällsnivå?
3. Hur ser interaktionen mellan antisemitism i digitala miljöer och på fysiska platser ut?
4. Vilka åtgärder har identifierats av forskare, civilsamhällesorganisationer och myndigheter för att förebygga och motverka spridningen av antisemitism i digitala miljöer?

Utöver dessa frågeställningar har vi identifierat ett antal återkommande teman i litteraturen om antisemitism i digitala miljöer som framförallt berör kopplingen mellan antisemitism, extremism och våld.

² Efter Hamas terrorattentat den 7 oktober 2023 ökade hatbrottsanmälningar med antisemitiska motiv markant jämfört med tidigare period, antalet hatbrottsmarkerade anmälningar var nästan fem gånger fler (Brå, 2024).

Eftersom många teman återkommer i relation till många olika perspektiv och utgångspunkter, som exempelvis konspirationsteorier och den så kallade kodade antisemitismen, lyfts dessa fenomen på många platser i texten. Detta gör att en viss upprepning blir ofrånkomlig.

Metodologiskt har vi utfört en litteraturstudie av antisemitism i digitala miljöer. Det innebär att vi har sammanställt, analyserat och tematiskt strukturerat aktuell forskning och kunskap om antisemitism i digitala miljöer. Rapporten bygger på ett omfattande material som inkluderar vetenskapliga artiklar och böcker, forskningsrapporter, policyrelaterade rapporter och material från civilsamhällesorganisationer. Urvalet omfattar både internationella och svenska källor.

Litteraturstudien har gjorts i flera steg. Först har vi valt ut sökord för att identifiera relevant litteratur. Forskningen som ingår i översikten har identifierats genom sökningar i de vetenskapliga databaserna ProQuest, Scopus och Ebsco som är centrala inom samhällsvetenskap och humaniora. För att hitta relevant forskning användes sökord utformade i relation till kunskapsöversiktens syfte och frågeställningar. Det huvudsakliga sökordet var *antisemit** (antisemitism, antisemitic, anti-Semitism), kombinerat med termer relaterade till digitala miljöer: *online, social media, digital, virtual* och *Internet*. För att utöver detta identifiera forskning om hur olika aktörer sprider antisemitism i digitala miljöer användes sökord som: *far right, right wing, extreme right, Muslim, Islam, Islamism, left-wing, far-left, extreme left, conspiracy, conspiracy theories, conspiracism* och *conspiracy*. ”AND” användes för att undersöka samband mellan huvud- och övriga sökord för att erhålla så många relevanta träffar som möjligt. Vi har sökt upp rapporter från civilsamhällesorganisationer och tankesmedjor manuellt på organisationernas webbplatser. Efter sökningen har vi gått igenom litteraturen och lyft ut centrala teman och nyckeltermerna, varpå vi sedan sorterat och kategoriserat dessa teman utifrån rapportens syfte och frågeställningar.

Vi har valt att granska litteratur från 2017 till april 2025 och materialet har insamlats under perioden januari 2025 till april 2025. Viktigt att understryka är att det kan ha publicerats relevanta studier efter april 2025, som inte redogörs för här givet vår insamlingsperiod. Det rör sig om ett relativt nytt och snabbt växande fält och efter en första sökning konstaterades att en ansevärd del av den existerande forskningen på området har publicerats från 2017 och framåt. I vår ansträngning att hitta relevant litteratur, har vissa studier som av oss bedömts som tematiskt relevanta inkluderats även om antisemitism i digitala miljöer eller på sociala medier inte nämns explicit i titeln. Totalt har 148 vetenskapliga artiklar, bokkapitel och böcker, tolv policyrelaterade rapporter (inklusive fem studier ifrån *European Union Agency for Fundamental Rights (FRA)* och 43 rapporter och artiklar ifrån civilsamhällesorganisationer och tankesmedjor inkluderats.

Vårt huvudsakliga material består alltså av litteratur från 2017 till april 2025, dock har vi gjort några undantag. Eftersom utvecklingen går så fort vad gäller nya antisemitiska uttryck och trender, har vi med några nyare texter som bland annat illustrerar detta. För att förklara vissa begrepp eller redogöra för vissa fenomen som går långt tillbaka i historien, använder vi oss dessutom i viss mån av litteratur som går längre tillbaka i tiden än 2017. Sammanlagt återfinns elva referenser som ligger utanför den angivna tidsramen.

Den inkluderande litteraturen representerar ett tvärvetenskapligt fält med olika fokusområden och metodologiska angreppssätt. Utöver manuell textanalys användes även Chat-GPT som ett komplement för att sortera och kategorisera materialet.³ Som brukligt i en litteraturöversikt utvecklar vi inga egna teoretiska ramverk eller definitioner utan redogör för de som förekommer i forskningen. Rapporten har genomgått sedvanlig intern och extern granskning.

1.3 Några centrala begrepp och definitioner

1.3.1 Definitioner av antisemitism

Antisemitism kan ta sig uttryck på många olika sätt från mycket gamla konspirationsteorier och antijudiska nidsbilder till kodade uttryck, symboler, siffror och *memes* vilket illustreras i denna

³ Användningen av ChatGPT i forskning är omdiskuterat, och kräver en fördjupad och kritisk diskussion. Här har vi emellertid endast använt ChatGPT för att sortera redan inhämtade och bearbetade data.

översikt. Samtidigt är frågan om hur fenomenet bör definieras omstridd och föremål för omfattande debatt (se t.ex. Mattsson m.fl., 2024; Becker m.fl., 2024a; Ascone m.fl., 2022; Hübscher, 2023; Enstad, 2023). Att enas om en definition som både är tillräckligt träffsäker och bred nog att fånga in antisemitismens olika former har visat sig vara en stor utmaning. I digitala miljöer blir gränsdragningarna dessutom särskilt svåra: här kan antisemitiska uttryck spridas i kodad form vilket försvårar igenkänning och tolkning. I skuggan av kriget mellan Israel och Hamas har dessutom diskussioner om gråzoner intensifierats, inte minst kring var gränsen går mellan legitim Israelkritik och antisemitism (Persson, 2024; Becker, 2024a). Mot denna bakgrund följer nedan en genomgång av några av de definitioner som används i forskningen, med förhoppningen att bidra till en tydligare förståelse av hur olika typer av antisemitiska uttryck identifieras och analyseras.

Ett antal olika definitioner används av forskare i den litteratur vi gått igenom. Samtidigt definierar långt ifrån alla antisemitism på ett tydligt sätt. Några forskare (t.ex. Becker m.fl., 2022; Sundberg m.fl., 2023; Öneren-Özbek, 2023) använder sig av en arbetsdefinition framtagen av IHRA (*International Holocaust Remembrance Alliance*). IHRA är en mellanstatlig organisation som arbetar för utbildning, forskning, hågkomst av Förintelsen och mot antisemitism. År 2016 antog IHRA en icke-rättsligt bindande arbetsdefinition av antisemitism, som sedan dess har fått stor internationell spridning. Definitionen lyder så här:

Antisemitism är en bestämd uppfattning om judar som kan uttryckas som hat mot judar. Språkliga och fysiska uttryck för antisemitism riktas mot judiska eller icke-judiska personer och/eller deras egendom samt mot judiska institutioner och religiösa samlingsplatser.

IHRA:s definition inkluderar såväl traditionella och kodade uttryck för antisemitism som konspirationsteorier och Israelrelaterad antisemitism, inklusive förintelseförnekelse eller trivialisering av Förintelsen. Antisemitism tar sig enligt IHRA ofta uttryck i form av anklagelser om att judar konspirerar för att skada mänskligheten och i form av olika typer av beskyllningar. Arbetsdefinitionen kompletteras med elva nutida exempel som enligt IHRA, med hänsyn till det övergripande sammanhanget, kan utgöra antisemitism.⁴ Över fyrtio länder, inklusive Sverige, har officiellt godkänt, stöttat eller antagit IHRA:s definition i någon form. I den nationella strategin *Strategi för att stärka judiskt liv och motverka antisemitism i Sverige* konstateras exempelvis att Sverige har antagit definitionen (Regeringskansliet, 2025). Bland annat EU-kommissionen har rekommenderat användning av IHRA:s definition i medlemsländernas arbete mot antisemitism.

Definitionen är emellertid omdiskuterad. Den har framförallt kritiserats för att några av de exempel som IHRA menar kan utgöra antisemitism i sammanhang som rör Israel riskerar att leda till att kritik mot staten Israel, som inte nödvändigtvis är antisemitisk, ändå betraktas som antisemitism enligt IHRA:s definition. De farhågor som finns handlar om att definitionen ska användas för att tysta icke-antisemitisk kritik av Israels politik (SKMA, 2020). Vissa forskare har i de studier som utgör underlag för denna rapport, utvecklat IHRA:s definition genom att exempelvis lägga till fler former av och exempel på antisemitism, som kodade och implicita uttryck (se t.ex. Beckler m.fl., 2024a, 2024b; Jikeli m.fl. 2019; Mihaljevic & Steffen 2022; Milanović 2023).

Andra forskare (se t.ex. Schmalenberger & Hübscher, 2022) bygger sina definitioner på *Jerusalem Declaration on Antisemitism* (JDA). Det rör sig om en definition som utvecklades under 2020–2021 av runt två hundra akademiker, och som skrivits under av ännu fler forskare sedan dess, inte minst för att tydligt skilja mellan antisemitism och legitim Israelkritik. Den innehåller en inledning, en definition och femton riktlinjer som ger en vägledning för dem som vill känna igen antisemitism. En kort definition av JDA⁵ lyder: "Antisemitism är diskriminering, fördomar, fiendlighet eller våld mot judar i egenskap av att vara judar (eller judiska institutioner i egenskap av att vara judiska)."⁶ Utöver definitionen inkluderas femton vägledande exempel på vad som är antisemitism och fem exempel på vad som *inte* är antisemitism. Exempel på vad som inte är antisemitism är att: kritisera israelisk politik, stödja BDS-rörelsen⁷, eller att kalla Israel en apartheidstat.⁸ I undersökningar

⁴ För mer information om dessa exempel, se <https://holocaustremembrance.com/resources/arbetsdefinition-av-antisemitism>.

⁵ För en djupare översikt, se <https://jerusalemdeclaration.org>

⁶ Alla översättningar från engelska till svenska i denna text är författarnas egna.

⁷ En rörelse som bland annat främjar bojkott och ekonomiska sanktioner mot Israel.

⁸ Ytterligare andra forskare utgår ifrån Feins definition ifrån 1987 (t.ex. Pollack Sarnecki, m.fl., 2019), med tillägget att definitionen även bör omfatta personer som uppfattas ha judisk bakgrund eller som anses "gå judars ärenden". Feins (1987) definition lyder: "Antisemitism

utförda på uppdrag av *European Union Agency for Fundamental Rights* (2018, 2023) valde forskarna att inte definiera antisemitism åt respondenterna, utan lät dem själva avgöra vad de upplever som antisemitism. Detta tillvägagångssätt, skriver de, syftar till att fånga in subjektiva upplevelser snarare än strikt juridiska eller politiska definitioner.

I forskningen pågår en diskussion om hur antisemitism ska betraktas i relation till andra former av rasism. Diskussionen kretsar kring frågor huruvida, och i så fall på vilket sätt, antisemitism skiljer sig ifrån andra former av rasism. Yuval-Davies (2023) kritiserar exempelvis vad hon beskriver som ett exkluderande sätt att definiera rasism där vissa erfarenheter, exempelvis av antisemitism, riskerar att hamna utanför och argumenterar därför för en inkluderande förståelse av rasism. En sådan bred definition möjliggör att olika uttryck för rasism kan analyseras kontextuellt, utan att isolera antisemitism som ett helt separat fenomen. Forskaren menar att antisemitism bör betraktas som en form av rasism, samtidigt som dess specifika uttryck och historiska särdrag beaktas.⁹ Den här typen av diskussioner är emellertid inte så vanligt förekommande i den litteratur som utgör underlag för denna rapport. Det kan dock vara relevant att påpeka att det i forskningen inte är ovanligt att forskare använder sig av olika definitioner i olika arbeten, eller att de bygger vidare på tidigare använda definitioner.

1.3.2 Indelningar i olika kategorier av antisemitism

I den inkluderade litteraturen är det vanligt att skilja på olika men överlappande former av antisemitism. En vanligt förekommande indelning är den som skiljer mellan traditionell, modern och ny antisemitism (se t.ex. Becker m.fl., 2024a; Jikeli m.fl., 2022; Hübscher & Mering, 2022a), även om dessa indelningar kan se olika ut. Med *traditionell* (eller ibland historisk) antisemitism avses vanligen den anti-judiska tanketradition som utvecklades inom kristendomen under medeltiden, även om en del menar att antisemitism som sådan kan spåras ända till antiken. Med *modern* antisemitism åsyftas den antisemitism som växte fram under den andra hälften av 1800-talet och som byggde på ett rasbiologiskt sätt att tänka och förhålla sig till människor (Becker m.fl., 2024a, 2024b). Slutligen avses med *ny* antisemitism den antisemitism som är Israel-relaterad, och som enligt Bachner och Bevelander (2020) kan uttryckas genom en kritik av Israel som bottnar i antisemitiska föreställningar. Det kan exempelvis handla om att judar i egenskap av att vara judar ställs till svars för den israeliska statens politik. Även om den här formen av antisemitism ibland benämns som ny bygger den till stor del på mycket gamla föreställningar.

Det är inte ovanligt att forskare delar in antisemitism i andra kategorier än de som nämns ovan. Chandra med kollegor (2021) delar exempelvis in antisemitism i fyra olika kategorier: *politisk, ekonomisk, religiös och rasistisk*. Andra forskare beskriver en strukturell antisemitism. Exempelvis illustrerar Tworek (2021) hur historisk antisemitism lever kvar i Tyskland trots den tyska offentlighetens självvranssakan efter Förintelsen, och hur detta speglar en djupare strukturell antisemitism som fortfarande existerar i det tyska samhället. Författaren beskriver vidare hur den samtida högerextrema antisemitismen återupplivar retorik från naziregimen, och att högerpopulistiska rörelser använder sig av en *politiskt instrumentaliserad antisemitism* där antisemitiska troper används för att mobilisera väljare och attackera motståndare. Ur det perspektivet kan antisemitism ses som en integrerad del av en viss världsbild (Tworek, 2021).

är en bestående latent struktur av föreställningar fientliga mot judar som kollektiv, vilka på det individuella planet manifesteras som attityder, i kulturen som myter, ideologi, folkliga traditioner och bildspråk, samt i handlingar som social eller legal diskriminering, politisk mobilisering mot judarna och kollektivt eller statligt våld, vilket resulterar i och/eller syftar till att fjärra, driva bort eller tillintetgöra judar just för att de är judar.”

⁹ Se också exempelvis Stögner (2025) som analyserar förhållandet mellan antisemitism och rasism. Hon argumenterar för att fenomenen måste förstås som skilda men samtidigt ideologiskt sammanlänkade fenomen. Antisemitism, menar hon, bör ses som en distinkt ideologi som inte kan reduceras till rasism. Stögner framhåller att rasism i regel legitimerar exploatering genom att framställa vissa grupper som underlägsna och nära naturen, vilket gör deras underordning och utnyttjande socialt acceptabelt. Antisemitism bygger däremot på föreställningar om judar som övermäktiga, rotlösa och associerade med abstrakta och svårbegripliga krafter förknippade med kapitalismens destruktiva sidor. Därför präglas antisemitismen inte primärt av en logik av exploatering, utan av en ”eliminatorsk” logik, där judar konstrueras som ett hot som måste undanröjas. Samtidigt betonar Stögner att antisemitism och rasism är nära förbundna. För att fånga denna dynamik menar hon att ett intersektionellt perspektiv är adekvat eftersom det gör det möjligt att analysera antisemitism och rasism både som distinkta och som ömsesidigt beroende eller relaterade till varandra.

Schmalenberger och Hübscher (2022) undersöker hur antisemitism används av det tyska högerextrema politiska partiet AfD (*Alternative für Deutschland*) för att utmana rådande narrativ om Förintelsen och Tysklands ansvar för naziregimen. Partiet exkluderar Förintelsen ur sin berättelse och fokuserar istället på vad som beskrivs som tyskars oskuld och utsatthet. Antisemitism definieras i studien som fientlighet, fördomar eller diskriminering mot judar, vilket kan inkludera traditionella stereotyper, konspirationsteorier, hat riktat mot judar, förnekelse eller trivialisering av Förintelsen, samt anklagelser om att judar kollektivt är ansvariga för olika handlingar. Författarna redogör för tre olika former av antisemitism som AfD sprider på sociala medier. *Primär antisemitism* innebär fientlighet mot judar, inklusive traditionella stereotyper och konspirationsteorier. *Sekundär antisemitism* utgörs av förnekelse, trivialisering eller relativisering av Förintelsen och av nazistiska brott. *Tertiär antisemitism* beskrivs som en subtil form av antisemitism som bland annat marginaliserar eller utelämnar Förintelsen, trivialiserar nazistiska brott, framställer tyskar som offer och som omfattar retoriska strategier som till exempel går ut på att ta saker och ting ur sin kontext för att normalisera antisemitism i den offentliga diskursen (Schmalenberger & Hübscher, 2022).

I andra studier tittar forskare närmare på vad som är specifikt med antisemitism i digitala miljöer. I en undersökning om hur antisemitism uttrycktes på X i samband med mellanårsvalet i USA 2018, introducerar Riedl med kollegor (2022) begreppet *platformed antisemitism*, som de använder för att illustrera vad de beskriver som ett omfattande antijudiskt hat på nätet. Begreppet belyser vad som är specifikt med antisemitism i digitala miljöer. Det rör sig exempelvis om faktorer som algoritmer, anonymitet och en snabb spridning av innehåll som bidrar till att antisemitisk propaganda kan få större genomslag än vad som skulle vara möjligt i många andra sammanhang. Algoritmer förstärker engagemang för bland annat hatpropaganda och antisemitism och skapar så kallade ”ekokammare” där antisemitism kan frodas (Bossetta, 2022). *Memes*,¹⁰ korta inlägg eller konspirationsteorier kan delas enkelt och spridas snabbt och nå många människor på kort tid. Begreppet *platformed antisemitism* belyser således att plattformarna själva är en del av de mekanismer som gör det möjligt för antisemitism att få större spridning och synlighet.

Ett annat begrepp som används för att fånga upp den digitala antisemitismens karaktär är *antisemitism 2.0*. Schwarz-Friesel (2019) analyserar samtida antisemitism med betoning på dess historiska rötter och digitala anpassning, samt undersöker konsekvenserna av vad som beskrivs som en normalisering av antisemitism i digitala miljöer. Författarens använder *antisemitism 2.0* för att beskriva ett digitalt anpassat judehat som sprids genom ett kodat språk, via indirekt retorik och på etablerade plattformar. Schwarz-Friesel menar att det idag rör sig om en spridning som inte längre är begränsad till extremiströrelser. Även andra forskare använder begreppet för att beskriva hur digitala miljöer normaliserar och förstärker antisemitism, vilket gör den mer socialt accepterad och långt mer spridd. Oboler (2021) använder *antisemitism 2.0* för att illustrera hur interaktioner och samarbeten mellan användare gör antisemitiskt material socialt accepterat. Han framhåller att de sociala dynamiker som uppstår och vidmakthålls genom exempelvis delningar och bekräftande kommentarer är avgörande för att förstå normaliseringen av antisemitism i digitala miljöer.

Det pågår sedan den 7 oktober 2023 diskussioner om nya sätt att fånga upp antisemitism. Exempelvis har *Jewish Policy Research* och Jonathan Boyd (2024, 2025) använt termen *ambient antisemitism* för att beskriva de samlade effekterna av företeelser som var för sig inte är antisemitiska, men som tillsammans skapar en atmosfär som kan uppfattas som hotfull eller otrygg för judar och där judar exkluderas. Det kan röra sig om uttalanden eller handlingar som inte är direkt riktade mot en individ och som ofta avfärdas som ”rimliga kommentarer” eller ”politiskt engagemang.” Denna form av antisemitism fångas sällan i officiell statistik, men kan påverka många i vardagen (Boyd, 2024, 2025).¹¹

¹⁰ *Memes*, består ofta av bilder, animationer eller korta klipp som kombinerar humor med ideologiskt innehåll (Andermann & Zizek, 2022).

¹¹ Här är en rapport framtagen av Judiska Ungdomsförbundet i Sverige (JUS) relevant att nämna. Rapporten bygger på en enkätundersökning (med fasta svarsalternativ och fritextsvar) och syftar till att kartlägga erfarenheter av antisemitism på universitet och högskolor efter den 7 oktober 2023. Respondenterna beskriver en känsla av att vara omgivna av antisemitism, vilket i rapporten benämns som just *ambient antisemitism*. Denna känsla av minskad tillhörighet till både universitets- och samhällsgemenskapen hänger samman med upplevelsen och erfarenheter av att otryggheten varken erkänns eller möts av tillräckliga insatser (JUS, 2025).

1.3.3 Konspirationsteorier

Ett fenomen starkt förknippat med antisemitism och inte minst med antisemitism i digitala miljöer är *konspirationsteorier*. Begreppet är omdiskuterat i forskningen eftersom det inte alltid rör sig om enskilda teorier, utan betydligt oftare handlar om ett visst sätt att se på verkligheten eller om en världsåskådning (Barkun, 2016; se även Finkelstein m.fl. 2020; Allington & Joshi, 2020; Gunz & Shaller, 2022). Samtidigt betraktas konspirationsteorier av en del forskare som ett propaganda-verktyg. Bland annat av Inwood och Zappavigna (2023) som undersökt hur kommentarer till YouTube-videor om branden av Notre-Dame katedralen i Paris 2019, använts för att uttrycka och legitimera konspirationsteorier och vit makt-retorik. I linje med detta använder exempelvis Pollack Samecki med kollegor (2023) termen ”konspirationspropaganda” för att belysa att spridandet av konspirationsteorier också är en spridning av en form av politisk propaganda vars funktion är att marknadsföra en politisk agenda (se Cassam, 2019).

Många konspirationsteorier innehåller antingen antisemitism, eller påminner om antisemitiska myter till formen, men gränsen mellan vad som kanske kan beskrivas som en mer slentrianmässig rasism och en konspirationsteori är emellertid inte alltid självklar. Konspirationsteorier är ofta en mer ”raffinerad” form av rasism. För vissa syften, som exempelvis för att bedriva en viss politik med målet att inkludera vissa och exkludera andra, eller för att försöka göra sig av med vissa kategorier människor, tycks det vara mer effektivt att använda sig av utstuderade, sammanhängande och övergripande berättelser som kan förstärka den slentrianmässiga rasismen – något som konspirationsteorierna kan erbjuda (Pollack Samecki, 2022). Konspirationsteorier används ofta som ett sätt att främja ideologier, som vit-makt-ideologi, som medvetet inkluderar eller exkluderar vissa personer eller organisationer, och skapar misstänksamhet kring en händelse (Inwood & Zappavigna, 2023).

Ett annat begrepp som används av Allington och Joshi (2020) är *konspirationsfantasi* (*conspiracy fantasy*), vilket de använder för att beskriva hur konspirationsteorier inte bara fungerar som alternativa förklaringsmodeller till samhällshändelser, utan även som berättelser präglade av fantasi och mytbildning, där gränsen mellan politiskt narrativ och fiktion suddas ut. Tron på konspirationsteoretiska berättelser beskrivs ibland som att det existerar på en skala eller ett spektrum, från de som kanske bara tror på vissa specifika berättelser till dem för vilka konspiratoriska berättelser tycks ge en fullständig förklaring till *allt* (Allington & Joshi, 2020; Barkun, 2016). Konspirationsberättelser kan delvis bygga på fakta eller korn av sanning som amplifieras med hjälp av anekdotisk bevisföring och grova generaliseringar. Uns av sanning manipuleras och förvrängs för att tjäna ett visst syfte, oftast för att markera en skillnad mellan ett Vi och Dem, eller för att peka ut en viss grupp som ond, falsk eller moraliskt förkastlig (Pollack Samecki, 2022).

Samtidigt som innehållet och betydelsen kan variera beroende på kontext utgår konspirationsberättelser nästan alltid ifrån samma kärna: en skoningslös elit med stor makt verkar i det fördolda och bedrar folket (Butter och Knight, 2020). Utgångspunkten är att allt är planerat och att inget händer av en slump (Barkun, 2013; Inwood & Zappavigna, 2023; Schuller, 2021). Vissa forskare betraktar antisemitiska konspirationsteorier som en egen kategori av antisemitism, för att på så sätt kunna fånga upp antisemitism i konspirationsteorier och antisemitism genom historiska anspelningar (t.ex. Barna & Knap, 2021; Beckler & Troschke 2023; Bovan & Mikašinović-Komšo 2024; Buoncompagni 2024; Langer 2022).

1.3.4 Digitala miljöer och sociala medier

I forskningen används flera olika begrepp för att beskriva den digitala sfären. I denna rapport använder vi *digitala miljöer* som ett bredare begrepp som omfattar alla typer av digitala plattformar och interaktiva system där människor kan kommunicera, skapa, dela och konsumera information. Det inkluderar inte bara sociala medier utan även webbplatser, chattapplikationer, e-post, virtuella spelvärldar, och andra typer av forum där digital interaktion sker. Digitala miljöer kan också innefatta den infrastruktur och de tekniska plattformar som gör det möjligt för dessa interaktioner att äga rum (Riedl m.fl., 2024; Schwarz-Friesel, 2019). Med *sociala medier* avses här en mer specifik typ av digital miljö. Det syftar på plattformar som främst fokuserar på att skapa sociala nätverk och möjliggöra interaktioner mellan användare genom inlägg, kommentarer, delningar och

”likes”, som exempelvis Facebook, Instagram och X, tidigare kallat Twitter (se t.ex. Hübscher & Mering, 2022b). Sociala medier utgör därmed en av flera former av digitala miljöer.

1.3.5 Extremism och extremistmiljöer

Extremism är ett återkommande tema i litteraturen om antisemitism i digitala miljöer. På engelska finns en rad olika begrepp för att beskriva särskilt högerextrema grupper, ibland används ”*far right*”, ibland ”*radical right*” och ibland ”*extreme right*.” Det finns alltså ingen enhetlig begreppsapparat och i föreliggande rapport har vi valt att översätta dessa termer till ”högerextremism.” Det kan emellertid göra att vissa nyanser försvinner. Även ”*islamism*” och ”*jihadism*” definieras på olika sätt i forskningen och begreppsapparaten är komplex. Även här har vi valt återge termerna så som respektive forskare använder dem, utan att problematisera dem. Forskning om vänsterextrema aktörer och antisemitism i digitala miljöer förefaller utifrån vår genomgång vara begränsad. När det gäller termer som rör vänsterextremism eller vänsterorienterade politiska rörelser har vi valt samma förhållningssätt, det vill säga att återge forskarnas begrepp utan att problematisera dem.

1.4 Kort om metodologiska angreppssätt

Som redan nämnts är forskningen om antisemitism i digitala miljöer ett tvärvetenskapligt fält som består av forskare från såväl samhällsvetenskapliga som naturvetenskapliga discipliner. De metodologiska angreppssätten varierar mellan strikt kvalitativa och strikt kvantitativa metoder, och däremellan ansatser som kombinerar både kvalitativa och kvantitativa metoder i så kallade multimetodologiska ansatser.

Flera av de studier som omfattas av vår genomgång, bygger på olika typer av kvalitativa innehålls, diskurs- och textanalyser (se t.ex. Hübscher 2020, 2023; Teter 2020, Becker m.fl., 2022). Det rör sig ofta om analyser av politisk diskurs, symboler och berättelser och är enligt en rad forskare en helt central metod för att kunna förstå antisemitiska budskap i *sin kontext*. Detta bedöms vara särskilt effektivt när det kommer till att analysera implicit antisemitism och konspiratoriska berättelser. Några forskare, som exempelvis Thorleifsson (2021), Pilkington (2023) och Pollack-Samecki med kollegor (2023) använder sig av digitaalnetnografiska eller netnografiska metoder, som innebär fältarbete i digitala miljöer. Vid den här typen av fältarbete utgör observationer ofta ett centralt metodologiskt instrument. Detta kombineras vanligen med någon form av innehålls-, diskurs- och/eller textanalys av det studerade materialet, och kombineras ofta med analyser av exempelvis rättslig dokumentation eller journalistiska texter (se t.ex. Jakubowicz, 2017; Inwood & Zappavigna, 2023).

Ett antal forskare – exempelvis Riedl med kollegor (2020), Jones med kollegor (2024) och Scrivens (2022) – har vidare kartlagt relationer mellan användare och spridningen av antisemitiska budskap inom nätverk, genom social nätverksanalys. De har på så sätt kunnat visualisera hur antisemitism flödar genom plattformar och hur vissa användare fungerar som noder. Det finns också de som använder sig av olika typer av experimentella ansatser, exempelvis Hübscher (2023).

Vissa forskare har utgått ifrån enkäter (t.ex. Allington & Joshi, 2020; Allington m.fl., 2021) medan andra ansatser bygger på kvantitativa innehållsanalyser som ofta omfattar kodning av stora mängder material, som inlägg och kommentarer, utifrån definierade kategorier (t.ex. antisemitism, konspiration) för att kvantifiera förekomsten av en viss typ av innehåll. En sådan ansats kompletteras ofta med korrelations- eller regressionsanalyser (se t.ex. Riedl m.fl., 2022, Steffen m.fl., 2023 Kasimov m.fl., 2023, Ozalp m.fl., 2020, Weinberg m.fl., 2025, Scrivens m.fl., 2020). De som utgår ifrån kvantitativa innehållsanalyser använder sig dessutom ofta av en automatiserad identifiering av antisemitiska uttryck i digitala miljöer.¹²

Maskininlärning eller automatiserad textanalys med hjälp av AI möjliggör inhämtning av stora datamängder. Forskare, som Jikeli med kollegor (2019, 2022, 2023a), har försökt att ta fram en så kallad ’guldstandard’ för automatiserad inhämtning av antisemitiskt innehåll i digitala miljöer. Det

¹² Ofta med hjälp av AI/ML-algoritmer, som exempelvis *Natural Language Processing*, *Sentiment Analysis*, eller *Topic Modeling*.

innebär bland annat utvecklingen av en definition av antisemitism som forskare kan ställa sig bakom, och som är både tydlig nog för AI att utgå från, och flexibel nog att fånga upp olika typer av antisemitism. Arbetet går också ut på att ta fram kategorier och exempel på uttryck som kan användas för att identifiera antisemitism. I dagsläget finns ingen färdigutvecklad guldstandard, men arbetet med att ta fram en sådan pågår (se Jikeli m.fl., 2022, Kikkisetti m.fl., 2024 och Becker m.fl., 2024b för en kritisk diskussion.)

Samtidigt påpekar en rad forskare, vilket vi återkommer till på många platser i denna rapport, att antisemitism i digitala miljöer ofta uttrycks via ett subtilt, implicit och kodat språk, som dessutom är snabbt föränderligt. Detta gör att exempelvis AI och maskininlärning inte alltid kan identifiera antisemitiska uttryck på ett enkelt sätt. Av denna anledning genomförs AI-baserad textanalys ofta i kombination med manuella kvalitativa ansatser.¹³ Flera forskare betonar också vikten av en multimetodologisk och tvärvetenskaplig ansats. Detta är något som utmärker projektet *Decoding Antisemitism* som tar sig an det specifika med antisemitism i digitala miljöer, samtidigt som fenomenets historiska rötter och diverse kontextuella faktorer tas i beaktande. Forskarna i projektet understryker vikten av att antisemitisk kommunikation förstås i sitt sammanhang, inte minst för att det ska vara möjligt att urskilja kontinuitet och vad som är nytt, och för att kunna tolka och förstå aktuella kommunikationsmönster, samt förutse framtida trender (Becker m.fl., 2024a; se också Becker m.fl., 2024b).

¹³ Utöver de metoder som redan nämnts, förekommer även andra metodologiska ansatser, och kombinationer av angreppssätt.

2 Hur uttrycks och sprids antisemitism i digitala miljöer?

Antisemitism i digitala miljöer tar sig många olika uttryck, från kodade mer subtila uttryck och ”humor” till mycket grova anklagelser och explicita hot om våld. Även om antisemitismen inte är ny, har det digitala formatet möjliggjort en omfattande och systematisk spridning av antisemitisk propaganda. I detta avsnitt redogör vi för några av de, enligt litteraturen, mest vanligt förekommande uttrycken för antisemitism i digitala miljöer.

Vi har delat in kapitlet efter följande rubriker: Den kodade antisemitismen, antisemitiska konspirationsteorier, traditionell antisemitism i nya format och ”modern” antisemitisk diskurs, Israel-relaterad antisemitism, förintelseförnekelse och trivialisering. Det rör sig om olika former av antisemitism som överlappar på olika sätt, och inte alltid är enkla att särskilja. Vi har bedömt denna indelning som mest lämplig, även om det finns andra möjliga indelningar.¹⁴

2.1 Den kodade antisemitismen

Ett centralt och återkommande tema i forskningen om antisemitism i digitala miljöer rör kodade former av antisemitism. Nedan, samt i avsnittet om konspirationsteorier som följer efter detta, redogör vi för en del av forskningen om den här typen av uttryck.

Den kodade antisemitismen kan se olika ut. Det kan handla om subtila, implicita och tvetydiga formuleringar – eller om så kallade ”hundvisslingar” (på engelska *dog whistles*) – uttryck som på ytan kan framstå som neutrala, men som samtidigt bär en dold innebörd för den invigda mottagaren (se mer om detta lite längre fram i texten). Dessa former av kommunikation är inte enbart språkliga uttryck, utan fungerar också som strategier för att både sprida och normalisera antisemitism i digitala och andra sociala sammanhang. Det finns ingen enhetlig definition i forskningen av vad ”kodad antisemitism” innebär eller vilka typer av uttryck som omfattas, utan olika forskare beskriver fenomenet på skilda sätt. Nedan gör vi därför ett försök att dels redogöra för fenomenet i sig, så som forskare beskrivit det, men också att, utifrån litteraturen, ge konkreta exempel som kan illustrera vad som avses. Eftersom det rör sig om en rörlig och snabbt föränderlig materia har forskningen svårt att hålla jämna steg med nya trender och uttryck.

Ett återkommande mönster är användningen av namn på kända judiska familjer eller personer – eller på sådana som antas ha judisk bakgrund – för att signalera påstådd judisk makt. Det gäller exempelvis Soros, Rothschild och, i en svensk kontext, Bonnier¹⁵ och allt oftare Wallenberg (Pollack Samecki, m.fl., 2023; Kalmar m.fl., 2018; Becker & Troschke, 2022; Hübscher & Walter, 2022). Den judiske finansmannen och filantropen George Soros används frekvent för att signalera föreställningar om judisk makt och om en ”judisk världskonspiration.” Konspirationer om Soros återfinns i många delar av Östeuropa, och föreställningar om Soros som roten till samhällsproblemen sanktioneras exempelvis av den ungerska staten. Samtidigt är konspiratoriska föreställningar om Soros vanliga även i andra delar av Europa och i världen, inklusive i USA.¹⁶ Rothschild är namnet på en känd judisk bankfamilj, och har i århundraden använts som symbol för en påstådd judisk global sammansvärjning. Det är idag också ett vanligt förekommande kodord för att signalera påstådd judisk korruption eller ondska i antisemitisk propaganda. I en svensk kontext har familjen Wallenberg under de senaste åren använts frekvent i antidemokratiska extremistrelers konspirationspropaganda. Wallenberg påstås exempelvis styra över svenska politiker, leda den så kallade djupa staten och, i linje med föreställningar om QAnon, vara ”satanistiska pedofiler” (Pollack Samecki, m.fl., 2023).

¹⁴ Det finns många exempel på hur olika forskare delar in antisemitism. Enstad (2023) identifierar exempelvis fyra kärmdimensioner inom antisemitism: en kognitiv dimension som rör negativa eller fientliga attityder mot judar, en beteendemässig dimension som omfattar antisemitiska incidenter, en kulturell dimension som omfattar både texter, bilder, *memes* och andra kulturella uttryck, och en mottagande dimension som berör judars erfarenheter av antisemitism.

¹⁵ Bonnier används sedan länge som ett kodord för att prata om en judisk världskonspiration, och för att prata om judiskt inflytande över etablerade medier.

¹⁶ USA:s president Donald Trump har exempelvis spridit påståenden om Soros. Exempelvis påståenden om att Soros och hans ”psykopater” har stöttat våldsamma protester och skadat USA (Tamkin, 2025).

Kodad antisemitism kan också röra sig om symboler, emojis eller olika typer av felstavningar. Ett exempel är kombinationen av Davidsstjärnan och en råtta, vilket påminner om den nazist-propaganda som kopplade samman judar med skadedjur (Hübscher, 2023). Även frukter som en ananas eller apelsin¹⁷ kan i en viss kontext signalera ”judisk” för invigda, men framstå obegripligt för utomstående.¹⁸ Ord som exempelvis *”smouzen”* eller *”noses”* och referenser till begrepp som *”kulturmarxism”* samt uttryck som *”globalister”* eller *”kosmopoliter”* är andra vanligt förekommande hundvisslingar eller signalord (se mer om detta i stycket om konspirationsteorier). Som en påminnelse redogör vi här för de uttryck som identifierats i den genomgångna litteraturen, snarare än för de allra senaste kodorden – det dröjer vanligen en tid innan dessa fångas upp i forskningspublikationer. Dock har exempelvis den amerikanska organisationen Anti-Defamation League (ADL, 2025) som arbetar mot hatbrott, extremism och antisemitism, nyligen publicerat en artikel som omfattar en rad nya kodord, till synes oskyldiga fraser, symboler och siffror. Till exempel nämns uttryck som *”271K”* och *”6 million cookies”*, som båda används för att förneka eller trivialisera Förintelsen. Andra uttryck syftar till att framhäva judisk bakgrund, såsom *”early life check”*, *”every single time”* och *”noticing.”* Ytterligare exempel är omskrivningar som *”Jew fatigue”* eller *”small hats big problems”*, liksom fraser som *”Totally [x] Day”*, där den till synes harmlösa formuleringen i själva verket står för uppmaningar till massdöd av olika grupper. Vidare används fraser som exempelvis *”Never Lose Your Smile”* och *”The Sun Will Rise Again”* för att anspela på nazistisk symbolik, föreställningar om vit överhöghet och en nazistisk renässans. Sammanhanget är emellertid avgörande för hur dessa uttryck ska tolkas.

Avseende hundvisslingar så syftar detta på den typ av budskap som framstår som neutrala för den breda allmänheten, men som har en särskild innebörd för en invigd grupp. Det kan handla om termer, symboler, specifika gester eller *memes* som anspelar på antisemitism eller antisemitiska konspirationsteorier och som ger signaler till radikalare sympatisörer, samtidigt som de kan förnekas och bortförklaras i offentlig debatt. Den här typen av uttryck är inte bara svåra att upptäcka utan särskild insyn i den ideologiska kontexten, utan flyger också i digitala miljöer under radarn för automatiserade moderatorer (Hübscher, 2023; Hanshuus & Ihlebaek, 2021; Riedl m.fl., 2024; Smedt, 2021; Steffen m.fl., 2024, 2023; Kalmar m.fl. 2018; Becker & Troschke, 2023; se också den antirasistiska stiftelsen och tidskriften Expo, 2025).

Ett vanligt förekommande uttryck för antisemitism kommer i skepnad av ironi, humor och sarkasm. Forskning visar hur begrepp och uttryck döljer antisemitism bakom vad som paketeras som humor eller ett till synes harmlöst språkbruk (Rea m.fl., 2024; se också Ascone, 2024; Askanus, 2021; Kikkiseti m.fl., 2024). Det kan röra sig om sarkastiska eller satiriska videor med en antisemitisk underton eller om emojis och annat bildspråk som fungerar som *”semantiska proxys”* för antisemitism. Askanus betonar att ironi och humor används som strategiska verktyg av högerextrema nätverk, och illustrerar hur extremistiska idéer med hjälp av humor och ironi kan göras mer tillgängliga, samtidigt som det blir svårt att avgöra var gränsen mellan *”skämt”* och allvar går. Kasimov med kollegor (2023) visar hur *memes* – ofta i form av bilder, animationer eller korta klipp – kombineras med vit-makt-symbolik och vad som framställs som humor, för att bygga en social gemenskap i digitala miljöer. *Meme*-skapare blandar flitigt det som utges vara humor med ideologiskt innehåll. *”Humor”* används vidare för att skapa tillhörighet i extremistiska miljöer, samtidigt som den fungerar som en gränsdragning: den som ifrågasätter humorn *”förstår inte”* eller saknar humor, vilket gör att invändningar kan avfärdas som överreaktion (Ascone, 2024; Askanus, 2021). Flera forskare har visat hur subtil och *”humoristisk”* antisemitism kan fungera som en inkörsport till mer radikala idéer (Becker & Troschke, 2022; Chua & Wilson, 2023).

Samtidigt används kodade uttryck, ironi, förkortningar och symboler som en central strategi för att undvika plattformsmoderering (se t.ex. Oskolov m.fl., 2024; Rea m.fl., 2024). Enligt Rea med kollegor (2024) används subtila antisemitiska uttryck och en humoristisk inramning ofta på YouTube för att kringgå modereringsalgoritmer. En utmaning med den kodade antisemitismen i digitala miljöer är således att den är svår att motverka: plattformars regelverk kan lättare kringgås,

¹⁷ Istället för *Jews* förekommer exempelvis omskrivningar som *”jos”* eller *”juice”*, vilket alltså apelsinen och ananasen symboliserar.

¹⁸ Visuella markörer som trippelparenteser ((())) är ytterligare exempel på kodade uttryck för antisemitism.

liksom nationell lagstiftning (Becker m.fl., 2024a, 2024b; Hübscher & Mering 2022a; Scheiber 2024; Garlin m.fl., 2024).

Flera forskare understryker att kodade antisemitiska uttryck bidrar till en normalisering av antisemitism i digitala miljöer (se t.ex. Reingold & Reznik, 2024). Spridningen av *memes* som framställs som humoristiska kan exempelvis användas för att normalisera fenomenet bland yngre användare, bland annat med hjälp av populärkulturella referenser (Papasavva m.fl., 2020; Tutters & Hagen, 2020; Hübscher, 2023). Rosen och Dale (2025) visar hur antisemitisk retorik inte bara sprids via inlägg på sociala medier utan också via kommentarer som subtilt bekräftar eller förstärker antisemitiska budskap och därigenom bidrar till normalisering. Även andra forskare, däribland Hübscher och Walter (2022) och Ascone med kollegor (2022), beskriver en kommentarsfältsdynamik där interaktionen i trådarna fungerar som en förstärkningsmekanism. Våldsamma ideologier och en aggressiv retorik sprids och befästs genom kontinuerlig återkoppling och ömsesidig bekräftelse i kommentarsfälten (se Rea m.fl., 2024).

Rea med kollegor (2024) beskriver vidare vad de kallar *algoritmisk förstärkning*, där YouTube:s rekommendationssystem oavsiktligt bidrar till att sprida antisemitisk propaganda, vilket ökar räckvidden även bland vad som beskrivs som *passiva användare*. De redogör för hur mer marginaliserade plattformar dirigerar trafik till YouTube, vilket skapar ett "nätverkseko" där antisemitisk diskurs sprids mellan plattformar. Användning av kodspråk, bildspråk och sarkasm gör att budskapen undgår censur och framstår som humor eller kritik, trots att detta i praktiken normaliserar antisemitism. Den kodade antisemitismen binder samman användare i ideologiska gemenskaper samtidigt som den semantiska tvetydigheten försvårar motreaktioner och moderering, och dessutom går den att avfärdas som skämt (Rea m.fl., 2024; se också Garlin m.fl., 2024 för en liknande diskussion).

Sammanfattningsvis förefaller den kodade antisemitismen vara en mycket kraftfull form av antisemitism. Antidemokratiska extremistaktörer sprider systematiskt kodad och tvetydig antisemitisk propaganda (inte sällan i form av konspirationsteorier, se nedan) av strategiska och taktiska skäl. Det rör sig om aktörer som vill få så stor spridning, på så många olika plattformar som möjligt, och som samtidigt vill undvika att innehållet tas ned. Samtidigt är det rimligt att tänka sig att den här typen av implicita och kodade uttryck också sprids vidare av individer som inte riktigt förstår de antisemitiska undertonerna eller hundvisslorna. Genom den stora spridningen av antisemitism – eller av budskap som anspelar på antisemitism – i den här formen sker en normalisering. Denna normalisering har i forskningen kopplats till en bredare grogrund för intolerans och radikalisering, och därigenom till risker för politiskt motiverat våld (Pilkington, 2023; Hübscher, 2023; se också Becker m.fl., 2024a). En rad forskare understryker att det, för att det överhuvudtaget ska vara möjligt att identifiera dessa uttryck, krävs en djup förståelse för den sociopolitiska, kulturella och ideologiska kontexten (t.ex. Becker m.fl., 2024a, 2024b; Beckler & Troschke 2023; Hübscher & Mering, 2022a; Steffen m.fl., 2024; Weinmann & Masri, 2022; se också Manca m.fl., 2024).

2.2 Antisemitiska konspirationsteorier

Antisemitismens centrala roll i konspirationsteoretiska berättelser är ett återkommande tema i forskningen och konspirationsteorier om judar har mycket djupa historiska rötter. Det är vanligt att gamla stereotyper – om judar som giriga, konspiratoriska eller globala makthavare – reproduceras i form av nya konspirationsteorier som idag ofta får stor spridning på diverse digitala plattformar (se t.ex. Chapelan, 2024).

En central text i sammanhanget är *Sions vises protokoll* som publicerades första gången 1903, och tidigt avslöjades som förfalskat. Dokumentet påstods avslöja en judisk konspiration för att kontrollera världen och var en viktig ideologisk resurs för naziregimen i Tyskland (Herf, 2006; Allington och Joshi, 2023). Bilder och texter med referenser till Sions vises protokoll är fortfarande populära och vanligt förekommande i digitala miljöer, och sprids av högerextrema och extremislamistiska grupperingar (Pollack Samecki, 2022). Antisemitiska konspirationsteorier utgör en central del av det ideologiska fundamentet i antidemokratiska extremistmiljöer, samtidigt

som de är populära i många olika samhällsgrupper (ibid). Både högerextrema och extremislamistiska grupper använder konspirationsteorier med antisemitiska inslag för att mobilisera anhängare och konspirationsteoretiska berättelser med kopplingar till antisemitism spelar en central roll i dessa olika ideologiska miljöer (se t.ex. Aafred, 2022; Bailard m.fl. 2023; Becker, 2024b; Brodersen & Fielitz, 2024; Brzuszkiewicz, 2020).

Även inom den politiska vänstern finns en lång historia av antisemitism och antisemitiska konspirationsteorier (se t.ex. Wistrich, 2012; Hirsh, 2016; Norwood, 2014; Ullrich, 2013).¹⁹ Guhl (2022) har studerat antisemitism i Labour-anknutna Facebookmiljöer 2015–2019, under Jeremy Corbyns tid som partiledare. Studien bygger på en systematisk genomgång av offentliga Facebook-sidor som uttryckte stöd för Labourpartiet. Guhl skiljer mellan sidornas egna inlägg, som i regel inte innehöll öppet antisemitiska uttryck, och användarnas kommentarer till dessa inlägg, där antisemitism förekom i 56 procent av fallen. Den vanligaste formen var konspirationsmyter som gick ut på alltifrån att judar har oproportionerligt mycket inflytande över politiken, ekonomin, medier och andra samhällsinstitutioner till att brittiska medier kontrolleras av en ”sionistlobby”, att den ”israeliska lobbyen” legat bakom gasattackerna med Sarin i Syrien 2013, och att judar ligger bakom IS. Andra vanligt förekommande kommentarer anklagade judiska familjer som Rothschild för att utöva oproportionerligt mycket makt över ekonomin och det politiska etablissemangen i Storbritannien. I närmare 60 procent av fallen bemöttes inte dessa uttryck, och Guhls slutsats är att även om det officiella innehållet på Labour-vänliga plattformar inte präglades av antisemitism var kommentarsfälten återkommande arenor för antisemitiska uttryck. Eftersom dessa ofta lämnas utan motreaktion blir de synliga och lättillgängliga för andra användare, vilket bidrar till digitala miljöer där antisemitiska idéer normaliseras och får spridning.

Enligt bland andra Hübscher (2020, 2023) och Paci (2022) sammanflätas ofta spridningen av gamla, stereotypa bilder av judar i digitala medier och miljöer med en samtida oro kring globalisering, kapitalism och ett ”elitstyre”, vilket gör att mycket gamla antisemitiska myter kan uppfattas som aktuella eller politiskt relevanta av många olika grupper. Bolton med kollegor (2024) skildrar exempelvis hur judar genom historien framställs som giriga exploatörer, och som starkt sammankopplade med pengautlåning och kapitalism. Det rör sig om stereotyper som fortfarande används för att demonisera judar och peka ut dem som moraliskt korrupta och som exempelvis ansvariga för ekonomiska kriser. Berättelser om ”judiska bankirer” eller en ”global elit” förstärker föreställningar om påstådd judisk kontroll över ekonomi och politik (Bolton, 2024; se också Becker m.fl., 2024a).

Schuller (2021) beskriver att många konspirationsteorier, även de som inte explicit nämner judar, bygger på en ”antisemitisk logik.” Vidare skildrar författaren hur judar återkommande via konspirationsteorier framställs som dolda aktörer bakom globala kriser och krig, men också som orsaken till ekonomisk instabilitet. Det finns en historisk kontinuitet avseende den här typen av berättelser som bygger på äldre mytbildningar, som Sions vises protokoll, som nämns ovan (Schuller, 2021). Scheiber (2024) konstaterar att antisemitism ofta bygger på föreställningar om att judar, Israel eller ”sionismen” har oproportionerlig makt och inflytande och skildrar hur judar ideligen framställs som en hotfull elit som manipulerar politik, ekonomi och medier för egen vinning via konspiratoriska idéer som knyter an till föreställningar om ”judiska lobbyister” eller ”marionett-mästare.” Utöver detta beskriver Scheiber att judar träget skildras som destabiliserande krafter som underminerar nationell enhet, kultur och traditioner, samtidigt som staten Israel beskylls för att orsaka instabilitet såväl i Mellanöstern som på andra ställen i världen (Scheiber, 2024; se också Becker, 2024a).

Som vi tidigare beskrivit är en kodad retorik mycket vanligt förekommande i digitala miljöer och den är också mycket vanligt förekommande i relation till konspirationsteorier som antingen innehåller antisemitism, eller som påminner om antisemitiska konspirationsteorier till formen (Allington & Joshi, 2020; Allington m.fl., 2021). Eufemismer och kodord som vi beskrivit tidigare i texten, som exempelvis ”globalister”, ”Soros”, ”Rothschild” eller ”sionister” används frekvent i digitala miljöer för att signalera påstått judiskt inflytande ofta – men inte alltid – utifrån

¹⁹ Dessa referenser ligger utanför tidsramen för vår insamlingsperiod, men har tagits med här för att belysa forskning om antisemitism i vänsterpolitiska miljöer och bland vänsterorienterade grupper.

ett konspirationsteoretiskt tänkande (Oboler, 2021; Hübscher, 2023; Rea m.fl., 2024; Kasimov m.fl., 2023; se också ISD, 2024a; Rose, 2021).

Dessa uttryck cirkulerar på diverse olika plattformar och forum också i en svensk kontext, och har blivit särskilt effektiva vad gäller att sprida antisemitiska troper, eftersom de – som redan nämnts – kan tolkas olika i olika sammanhang. Spridningen av antisemitiska konspirationsteorier i svenskspråkiga digitala miljöer är omfattande. I ett ekosystem bestående av diverse digitala forum, podcaster, alternativa medier, meddelande-applikationer och sociala medier sprids *konspirationspropaganda* med en koppling till antisemitism systematiskt och kontinuerligt (Pollack Samecki m.fl., 2023). Exempel på konspirationsteoretiska berättelser som fått stor spridning i digitala miljöer med en koppling till högerextremism och till radikaliserade konspirationsmiljöer under senare år, och som också präglat gärningspersoner som utfört politiskt motiverade våldsdåd, är olika versioner av konspirationsteorierna om ”det stora folkutbytet” och ”den djupa staten” (se också Becker m.fl., 2024a; Miller, 2022; Allchorn, 2024).

Idéerna om den så kallade djupa staten går ut på att det existerar en ”stat i staten” som påstås styra ”bakom” demokratin. Idéerna om folkutbytet går ut på att den vita befolkningen och den västerländska civilisationen påstås vara på väg att utplånas av människor som enligt dessa idéer inte hör hemma på västerländskt territorium; framförallt pekas muslimer ut som ett hot. Enligt konspirationsteorierna om folkutbytet är detta en del av en ”globalistisk” eller judisk agenda som går ut på att förgöra väst med immigration och liberala värderingar (Haanshuus & Ihlebaek, 2021; Gerstenfelt, 2020). Konspiratoriska berättelser som bygger på gamla antisemitiska myter om att en ”global elit” – ofta men inte alltid kodad som ”judisk” – styr medier, banker och vetenskapen är också vanligt förekommande (ibid; se också Schuller, 2021; Inwood & Zappavigna, 2023; Jones m.fl., 2024 om samma teman, i andra kontexter).

I många fall kombineras spridningen av konspiratoriska berättelser och antisemitisk propaganda med konspirationsteorier om andra grupper, som muslimer och HBTQI-personer (Inwood & Zappavigna, 2023; Schuller, 2021; Steffen m.fl., 2023). Samtidigt sammanflätas ofta antisemitism med pseudovetenskapliga resonemang, antivaccinbudskap och pro-ryska budskap. I dessa sammanhang presenteras judar återkommande som en dold elit som orsakar kriser och krig, men de hålls också ansvariga för att vad som påstås vara ett utplånande av den kristna civilisationen, ett påstått folk mord på vita, och anklagas för att exempelvis ligga bakom en feminisering av vita män. Den antisemitiska konspirationspropagandan inkluderar även påståenden om att judar ligger bakom den påstådda ”HBTQI-lobbyn” och Rysslands invasion av Ukraina (Pollack Samecki m.fl., 2023; Becker, 2024a; Gunz & Schaller, 2022; Oskolhov, m.fl. 2024). Här redogör vi, som nämnts, inte för de allra senaste uttrycken eller konspirationsteorierna, utan för dem som identifierats i den genomgångna litteraturen. Det är dock viktigt att understryka att det ständigt dyker upp nya konspirationsteoretiska varianter.

Flera forskare skildrar slutligen hur antisemitiska avhumaniserande konspirationsteorier har en nära koppling till politiskt våld och hur de inte sällan används för att legitimera och rättfärdiga attacker mot de grupper som utpekats som ansvariga för samhällets alla problem, vilket ofta är judar (Mustafa & Japkowicz, 2024; Rosen & Dale, 2025; Senbel m.fl., 2022; Weimann & Masri, 2020). Antidemokratiska extremist rörelser förefaller använda antisemitism och antisemitiska konspirationsteorier som ett radikaliserings- och rekryteringsverktyg, samtidigt som antisemitiska konspirationsteorier kan fungera som ett sammanhållande kitt mellan olika radikala nätverk, särskilt i kristider (Pollack Samecki, 2021). Utöver att driva på våld kan konspirationsteorierna skapa gemensamma fiendebilder som binder samman miljöer med olika ideologiska utgångspunkter (Pollack Samecki, 2022).

Sammanfattningsvis har digitala plattformar och kanaler underlättat spridningen av antisemitiska konspirationsteorier som förefaller vara en av de mest vanligt förekommande, och populära, formerna av antisemitism i digitala miljöer. Detta kan öka risken för radikalisering av nya grupper samtidigt som spridningen av antisemitiska konspirationsteorier legitimerar trakasserier, hot och våld mot judar (Scrivens m.fl., 2020; Kaati m.fl., 2021; se också Seijbel m.fl., 2022a, 2022b). Fenomenet tycks bidra till en stark känsla av gemenskap och befästa en form av grupp-tillhörighet på flera olika sätt, inte minst genom utpekandet av en gemensam yttre fiende. Samti-

digt riskerar spridningen av antisemitiska konspirationsteorier att undergräva demokratiska institutioner, skapa misstro mot vetenskap och etablerade medier, samt bidra till att antisemitismen blir mer accepterad och normaliserad (Vincent, 2024; Finkelstein m.fl., 2020; Hübscher & Walter, 2022).

2.3 Traditionell antisemitism i nya format och "modern" antisemitisk diskurs

En annan vanligt förekommande form av antisemitism i digitala miljöer är vad forskare ofta benämner som *traditionell antisemitism*. Bachner och Bevelander (2020) beskriver att historiskt rotade motiv återfinns i det samtida antijudiska tänkandet och i propagandan med stereotyper och beskyllningar som utvecklats inom ramen för den kristna antijudiska idétraditionen. Till dessa motiv hör till exempel anklagelsen om Kristusmord, och även så kallade blods- eller ritualmordsanklagelser, det vill säga beskrivningar av eller anspelningar på mytbildningen som har spridits sedan medeltiden om att judar dödar icke-judar, framför allt kristna barn, i syfte att använda deras blod i religiösa ritualer. Andra anklagelser i den här traditionen rör exempelvis anklagelser om att judar förgiftar brunnar och sprider sjukdomar och exempelvis ligger bakom covid-19-pandemin (se t.ex. Pollack Samecki, 2021; Tanriverdi, 2024), men också att de är djävulsdyrkare eller satanister (Mihaljevic m.fl., 2023).²⁰ Det rör sig också om en antisemitisk tradition som knyter an till idén om judendomen som kristendomens motsats, med exempelvis beskrivningar av judar som präglade av hämndlystnad och oförsonlighet (se tex Becker m.fl. 2024a).

Den här typen av traditionell antisemitism i ny tappning sprids i stor omfattning i digitala miljöer. Ett exempel är QAnon-inspirerade konspirationsteorier som ofta har en koppling till mycket gamla antisemitiska myter – som under de senaste åren spridits i stor omfattning i digitala miljöer. De mest centrala idéerna relaterade till QAnon kretsar kring ett hemligt och mäktigt satanistiskt pedofilssällskap, eller en kabal, som påstås utgöras av olika mäktiga personer och som tillsammans utgör den så kallade djupa staten. Föreställningsvärlden kopplad till QAnon binder idag samman rasism, fientlighet mot det liberaldemokratiska systemet, antivaccinidéer, HBTQI-hat samt pro-ryska stämningar, med djupt rotade myter om judar som satan och barnamördare (Langer, 2022; Weinberg m.fl., 2025).

I linje med detta beskriver Bolton (2024) att judar återkommande i sociala medier framställs som djävulen eller "djävlens folk." I enlighet med denna mycket gamla antisemitiska tradition, sprids i digitala miljöer skildringar av judar som moraliskt förkastliga, korrupta, giriga, lögnaktiga, manipulativa och hänsynslösa men också som att de har en irrationell vilja att hämnas (Krasni, 2024b). Dessutom cirkulerar på sociala medier, medeltida kristna anklagelser om "judisk lögnaktighet" som anpassats till moderna kontexter – och som enligt vissa forskare är särskilt framträdande i diskussioner om Israel och "globalister" som exempelvis Soros ofta påstås inkamera (Becker, 2024).

Weimann och Masri (2020) redogör för hur antisemitism på TikTok ofta utnyttjar tecknade bilder eller manipulerade videor för att förstärka antisemitiska karikatyrer. Judar framställs som groteska, lömska eller världskontrollerande, vilket aktualiserar traditionella motiv i vad som beskrivs som en "digital dräkt." Författarna betonar att den antisemitiska extremismen på TikTok bör tas på större allvar av myndigheter som har i uppdrag att bevaka extremism, särskilt med tanke på hur unga många av plattformens användare är. De beskriver också hur TikToks interaktiva logik premierar provokativt innehåll, och att antisemitism utnyttjas som ett medel för att öka delningar, "likes" och generera kommentarer (Weimann & Masri, 2020, 2021; se också Divon & Ebbrecht-Hartmann, 2022; Nathanael m.fl., 2023, och Manca m.fl., 2024 för fokus på TikTok).

På plattformar som exempelvis 4chan, Gab och Telegram sprids återkommande så kallade blods- och ritualmordsanklagelser tillsammans med konspiratoriska påståenden om judisk makt (Senbel m.fl., 2022). I forskningen skildras överlag hur judar på diverse olika plattformar framställs som onda, sadistiska, och med en vilja att skada andra (Becker m.fl., 2022). Det rör sig om påståenden

²⁰ Efter Jesus död framställdes judar av kristna ledare som ovilliga att ta emot Guds ord, eftersom Satan hade bundit deras ögon. Vissa kristna ledare fördömde till och med judarna som djävulens agenter (WJC, 2022).

och anklagelser som – precis som andra former av antisemitism – inte sällan sprids i en kodad, kreativ och uppdaterad form, samtidigt som kärnan i regel är mycket gammal (Oboler, 2021; Schwarz-Friesel, 2019).

En annan vanligt förekommande form av antisemitism är den antisemitism som ibland benämns som ”modern”, vilket syftar på de former av judehat som växte fram i Europa från 1800-talet och framåt, och som baseras på rasbiologiska föreställningar. Det rör sig om en typ av antisemitism som exempelvis manifesteras via nazistiska stereotyper som framställer judar som råttor, ormar, kackerlackor eller som andra skadedjur (se t.ex. Chapelan, 2024b). Det kan emellertid också röra sig om en typ av uttryck som kombinerar fruktan och förakt och som anspelar på att judar på en och samma gång är motbjudande och hotande. Forskare skildrar exempelvis antisemitisk diskurs som bygger på att skapa avsky och på att avhumanisera judar som framställs som fysiskt, moraliskt och kulturellt motbjudande i syfte att rättfärdiga hat och våld (för exempel se Becker m.fl., 2024b).

Judar skildras utöver detta återkommande och i diverse olika sammanhang som ”den andre”, ”någonting främmande” och som en grupp som inte hör hemma i den nationella eller kulturella gemenskap de lever i (Becker m.fl., 2024a; se också Katzin, 2021). I linje med mycket gamla föreställningar och antisemitiska troper är budskap om judar som illojala mot sina hemländer och som mer lojala mot Israel eller andra judar, vanligt förekommande i sociala medier (Becker m.fl., 2024; Ascone, 2024; Troschke, 2024a; se också Hübscher & Mering, 2022a). Judar porträtteras i linje med detta återkommande som en grupp som är oförmögen att integreras fullt ut i sina hemländer vilket kan förstärka bilden av dem som ”den andre” och skapa misstänksamhet. Något som i sin tur riskerar att förstärka den judiska minoritetens erfarenheter av utanförskap (Troschke, 2024a).

2.4 Israelrelaterad antisemitism

Inledningsvis är det centralt att tydliggöra att det inte i forskningen betraktas som antisemitiskt i sig att kritisera den israeliska regimen, dess politik eller krigsföring.

Israelrelaterad antisemitism kan, som beskrivs i introduktionen, uttryckas genom en överdriven kritik mot staten Israel som övergår i antisemitism. Enligt Schwarz-Friesel (2019) projiceras antisemitism med mycket djupa historiska rötter på staten Israel, och Israel betraktas ofta som en metonym för judar. Schwarz-Friesel beskriver vidare hur anklagelser om brist på moral och ondska – föreställningar som tidigare riktats mot gruppen judar – också riktas mot staten Israel. Det sker alltså en sammanblandning av staten Israel och judar. Ett antal forskare har beskrivit hur detta kan ta sig i uttryck i digitala miljöer. Rosen och Dale (2025) och Schwartz med kollegor (2024) beskriver exempelvis hur Hamas terrorattentat den 7 oktober 2023 och Israels efterföljande anfall och krigföring i Gaza triggat antisemitism i digitala miljöer och hur kritik mot Israel snabbt kan övergå i antisemitism. Retoriken präglas enligt dem av en glidning från politisk analys till demonisering. Bland andra Weimann och Masri (2021) redogör för att det på diverse olika digitala plattformar förekommer en spridning av budskap som går ut på att likställa Israel med den tyska naziregimen. Diverse aktörer har länge använt sig av nazistiska symboler i kombination med begrepp som folk-mord och apartheid för att beskriva staten Israels agerande (Bolton, 2024).

Bolton (2024) har analyserat kommentarer från Facebooktrådar relaterade till bland annat Israel-Palestinakonflikten, och beskriver hur begreppet ”folk-mord” kan användas för att demonisera Israel, samtidigt som en förvrängning av Förntelsen äger rum när den israeliska regimens handlingar likställs med Nazitysklands. ”Folk-mord” används vidare återkommande i kombination med antisemitiska stereotyper som ”judisk ondska” och epitet som ”barnamördare”. Guhl (2024) som undersökt antisemitism i kommentarer kopplade till brittiska Labourpartiets Facebooksidor (se också sidan 20) redogör för flera exempel på Israelrelaterad antisemitism bland kommentarerna, som exempelvis liknelser mellan Israels politik och nazisternas handlingar, men också bland annat påståenden om att Israels existens är en rasistisk strävan, inklusive budskap som går ut på att hålla alla judar ansvariga för den israeliska regimens handlingar. Traditionell antisemitism som projiceras på staten Israel där Israel blir både symbol för, och manifestation av, olika nidsbilder av judar, har enligt flera forskare fått ny fart i samband med Hamas terrorattentat den 7 oktober 2023 (se t.ex. Schwartz m.fl., 2024; Becker, 2024a; Jikeli, 2023; Beinart, 2024). Här uttrycks

antisemitism sammanflätad med en kritik av bland annat globalisering och kolonialism (Becker m.fl., 2022). Schwartz med kollegor (2024) beskriver en diskussion om antisemitisk retorik som kodas och framställs som Israelkritik akademiska miljöer. Författarna exemplifierar med användningen av ett nazistiskt bildspråk riktat mot företrädare för Israel. Författarna menar att exempelvis berättelser om "bosättarkolonialism" och en "sionistlobby" används för att ge antisemitismen en skenbart politisk legitimitet. Samtidigt betonas också utmaningarna med att antisemitism exkluderas från antirasism, ibland till följd av Israelrelaterad antisemitism.

Becker med kollegor (2022) noterar att Israelrelaterad antisemitism ofta sammanflätas med antiamerikanska budskap, där Israel och USA framställs som en gemensam förtryckande kraft. En annan återkommande föreställning är synen på Israel som del av en global konspiration. Utöver konspirationsteorier om att Israel styr USA, beskriver Neugröschel (2021) att judar, Israel och USA ofta i det konspiratoriska språkbruket, beskrivs som om de egentligen är en och samma sak. Bland annat Paci (2022) visar att det i Frankrike, i tilltagande grad, råder överlappningar mellan den politiska kritiken mot Israel och antisemitisk retorik. Denna "tematiska konvergens" försvårar gränsdragningen mellan legitim debatt och hatpropaganda, och kan användas för att konstruera vad som framstår som moraliskt berättigade politiska angrepp, men som samtidigt bygger på och förstärker antijudiska föreställningar.

2.5 Förintelseförnekelse och trivialisering

Olika former av förintelseförnekelse tycks ha blivit allt mer raffinerade och omfattande i takt med digitala miljöers utveckling, en utveckling som också bidragit till att pseudo-akademiska gemenskaper etablerats. Samtidigt har digitala medier möjliggjort en mycket omfattande spridning av material som relativiserar Förintelsen, inklusive sådant som framställer judar som om de använder antisemitism och Förintelsen för att undvika kritik, manipulera debatter och få politiska eller ekonomiska fördelar (se t.ex. Chapelan, 2024b; Troschke, 2024b; Becker, 2024d).

Uttrycken för förintelseförnekelse och trivialisering av Förintelsen har, precis som gällande andra former av antisemitism, omvandlats över tid. Flera forskare beskriver hur antisemitismen nyligen, i samband med covid-19-pandemin, genomgått ytterligare omvandling. Detta har bland annat tagit sig uttryck genom att demonstranter burit gula stjärnor för att jämföra sin situation med de judiska offren för nazisterna, vilket tydligt kan ses som relativisering av Förintelsen och en eufemism för antisemitiska brott (Steffen m.fl., 2023; Sundberg m.fl., 2023; Tanriverdi, 2024; Rose, 2021).

Flera forskare, bland andra Troschke (2024b), Trzoss med kollegor (2023) och Kaati med kollegor (2021), beskriver att det är vanligt förekommande i digitala miljöer att förlöjliga eller relativisera Förintelsen istället för att öppet förneka den. Detta kan göras exempelvis genom påståenden om att den är "överdriven" eller används av judar eller judars "allierade" som politiskt verktyg (Scheiber, 2024; Chapelan, 2024a). Oboler med kollegor (2024) som studerat centrala antisemitiska föreställningar på sociala medier redogör för att bland annat förintelseförnekelse sprids som "alternativa sanningar" på diverse digitala plattformar, och att förnekande eller förvanskning av Förintelsen utgör en central komponent i vad de beskriver som en digital antisemitisk diskurs.

Som beskrivs i introduktionen, redogör Schmalenberger och Hübscher (2022) för hur antisemitism används i Tyskland av politiker som tillhör det högerextrema partiet AfD. Författarna introducerar begreppet *tertiär antisemitism* som innebär att förintelsen trivialiseras eller ersätts genom bilder av "tysk oskuld" och tyskars roll som offer. Den här formen av antisemitism, menar de, innebär en ovilja att acceptera judars rätt till minne och sörjande. Troschke (2024a) beskriver i linje med detta hur historieförfälskning och ett "selektivt minne" används för att flytta fokus från förövare till offer, där judar anklagas för att utnyttja Förintelsen i politiska syften.

Andersmann och Zizek (2022) beskriver hur *memes* med karikatyrer eller ironiska "skämt" om gaskamrar som sprids i diverse olika digitala kanaler i syfte att förlöjliga Förintelsen bidrar till en normalisering av sådana uttryck. Bland andra Scheiber (2024b) har undersökt hur judar skuldbeläggs för antisemitism samt hur detta i sin tur används för att legitimera hat och våld mot judar, bland annat genom att framställa antisemitism som en reaktion på judars påstådda beteende eller handlingar. Utifrån detta perspektiv påstås antisemitism vara en legitim reaktion på staten

Israels politik. Författaren konstaterar vidare att antisemitism ofta bygger på föreställningar om att judar, Israel eller "sionismen" har oproportionerlig makt och inflytande.

Tkáčová (2022), som analyserar antisemitismens fortlevnad och utveckling i Slovakien med fokus på hur en nedärvd antijudisk diskurs i relation till landets kommunistiska förflutna aktualiseras i digitala medier, illustrerar hur antisemitism genom digitala uttryck fortsatt formar samhällsdiskursen men också hur den påverkar judiska individers och grupper upplevelser i vardagen. Författaren beskriver vidare hur historiska stereotyper kombineras med samtida politiska diskurser där centrala symboler eller kodord, som "Soros" (vilket beskrivits i flera delar av rapporten) används som projektioner för föreställningar om judisk världskontroll. Författaren lyfter också förekomsten av förintelseförnekelse, antijudisk propaganda och glorifiering av fascistiska aktörer genom kanaler som sprider desinformation. Tkáčová's forskning illustrerar slutligen hur olika former av antisemitism ofta överlappar varandra och ibland är svåra att skilja ifrån varandra eftersom de är sammanflätade på olika nivåer.

3 Antisemitism, trakasserier, hot och våld

Nya utmaningar avseende antisemitism har uppstått i samband med framväxten av digitala miljöer. Som beskrivs i introduktionen har spridningen av antisemitism i digitala miljöer underlättats av ett komplext ekosystem som omfattar en rad olika plattformar och kanaler. Det inkluderar både öppet tillgängliga forum, mer slutna forum och meddelandetjänster, som kan används för att rekrytera användare, sprida hatideologier och extremistiskt innehåll. På många plattformar växer gemenskaper fram där antisemitism sprids och normaliseras, och i vissa forum eller chattar planeras och samordnas attacker mot judiska individer och institutioner. Det är emellertid viktigt att påpeka att långt ifrån all antisemitism sprids av organiserade aktörer.

I detta kapitel belyser vi bland annat sambandet mellan antisemitism, extremism och politiskt våld samt redogör för vad som framkommer i forskningen om antisemitism i digitala miljöer och radikaliseringsprocesser. Det ligger dock utanför kapitlets syfte att redogöra för begreppsapparater eller för definitioner kopplade till extremism, radikaliseringsprocesser, politiskt våld och terrorism. Inte heller ges här någon bredare översikt av forskning om radikaliseringsprocesser. Framställningen avgränsas till vad litteraturen om antisemitism i digitala miljöer visar.

3.1 Interaktionen mellan antisemitism i digitala miljöer och på fysiska platser: extremism och våld

Bland andra Hübscher & Mering (2022a, 2022b) beskriver sociala medier och digitala plattformar som centrala arenor för uthängningar, trakasserier och mer eller mindre explicita hot mot personer med judisk bakgrund (se också t.ex. Hübscher, 2023; Becker m.fl., 2024a; Zannettou, 2019; Papasavva m.fl., 2020).²¹ Den rör sig om en praktik som kan riktas mot judar som grupp, mot enskilda individer eller mot judiska institutioner, eller mot individer och organisationer som påstås gå ”judars ärenden” (se t.ex. Pollack Sarnecki m.fl., 2019). De aktörer som ligger bakom dessa aktiviteter kan ha olika drivkrafter, använda skilda strategier och vara organiserade i varierande grad (ibid.; se även Becker m.fl., 2024a).

Det finns en nära koppling mellan antisemitism i digitala miljöer, extremism och politiskt våld (Steffen m.fl., 2023; Jones m.fl., 2024; Weinberg m.fl., 2025). Antisemitiska konspirationsteorier har historiskt spelat en central roll i att motivera politiskt våld och massmord, från pogromer till Förintelsen (Allington & Joshi, 2020). Antisemitism utgör en bärande komponent också i dagens extremistmiljöer som betraktar våld som ett legitimt medel för att uppnå politiska mål (Steffen m.fl., 2023). Pollack Sarnecki med kollegor (kommande, 2025) visar exempelvis att många av de gärningspersoner som begått politiskt motiverade våldsdåd i Sverige under senare år med en koppling till antidemokratiska extremistmiljöer, har tagit del av, spridit eller själva producerat antisemitisk propaganda i digitala miljöer.

Antisemitisk propaganda sprids idag i hög grad via decentraliserade och så kallade post-organisatoriska nätverk med en koppling till högerextremism och radikaliserade konspirationssamfund, där inflytelserika profiler eller influerare spelar en central roll avseende att nå ut till nya anhängare (Fielitz, 2025; Scrivens m.fl., 2020; Chua & Wilson, 2023). Även extremislamistiska nätverk sprider antisemitisk propaganda via olika plattformar och kanaler, exempelvis har IS-anhängare under senare år utvecklat nya strategier för att kunna dela propaganda på öppna plattformar (Ayad, 2025; Brzuskiewicz, 2020). Även om det finns en tradition av antisemitism också i vänsterextrema miljöer (se Pollack Sarnecki m.fl., 2019) behövs mer forskning som undersöker antisemitiska aktiviteter i digitala miljöer kopplat till den typen av nätverk.

²¹ Organisationen Nordic Safe Cities, som arbetar för att förebygga extremism och polarisering, och den danska judiska organisationen AKVAH (2025) har kartlagt antisemitiska uttryck i kommentarsfält på Facebook mellan augusti 2023 och december 2024. De beskriver en omfattande ökning av antisemitiska yttringar i danska kommentarsfält på Facebook: mängden hatiska kommentarer om judar har sjufaldigats, andelen antisemitiska kommentarer när judar nämns har ökat med 50 procent och kommentarema har blivit betydligt mer explicita och våldsamma, med öppna uppmaningar till våld mot judar.

Steffen med kollegor (2023) visar hur antisemitism används som en ”ideologisk nyckel” i våldssamma högerextrema nätverk på Telegram, där spridningen av berättelser om oproportionerligt judiskt inflytande i politiken och finansvärlden, beskrivs som centrala för att motivera våld mot både staten och den judiska minoriteten. Jones med kollegor (2024) konstaterar att konspirationsteorier om judar kan inspirera till våld bland aktörer inom konspirationstroende miljöer, särskilt i sammanhang där antisemitism flätas samman med ”anti-vetenskap” och en misstro mot staten myndigheter. Forskarna beskriver hur spridningen av den här typen av föreställningar har lett till en ökning av attentatsförsök. Som tidigare beskrivits använder extremistströrelser anti-semitism och antisemitiska konspirationsteorier som radikaliserings- och rekryteringsverktyg, och spridningen av antisemitism och antisemitiska konspirationsteorier på digitala plattformar kan inspirera till angrepp mot judiska mål inklusive till våld, vilket ett antal grova våldsdåd som utförts under senare år illustrerar. Antisemitism kan fungera som ett ”grundmotiv” i högerextrema attacker – även när judar inte är det uttalade målet och fungera som en ”ideologisk klangbotten. En politisk mobilisering i digitala miljöer kan leda till hot och attacker mot judiska mål, även när det inte finns en tydlig organisatorisk struktur bakom (se Pollack Samecki m.fl., 2023; Pollack Samecki, m.fl., kommande 2025).

I en studie av Diab med kollegor (2023) tittade forskarna närmare på högerextrem propaganda inklusive antisemitiska budskap i digitala miljöer och på hur snabbt denna propaganda sedan spreds som klotter och slagord på fysiska platser. Studien visar att även om långt ifrån allt som är populärt i digitala miljöer kommer till tydliga uttryck på fysiska platser sker detta i synnerhet när det rör sig om propaganda som är slagkraftig och består av korta meningar som är lätta att kommunicera och nå ut med (Diab m.fl., 2023). Forskare som Jones med kollegor (2024) och Riedl med kollegor (2022) redogör i sin forskning för hur samspelet mellan en våldsam retorik i digitala miljöer och antisemitiska incidenter och våld på fysiska platser kan se ut (Jones m.fl., 2024; Riedl m.fl., 2022). I linje med detta har också Hobbs med kollegor (2024) undersökt kopplingen mellan antisemitism i digitala miljöer och antisemitiska hatbrott på fysiska platser i USA. De använde sig av en kombination av data från sociala medieplattformar/forum som 4chan, Gab och Reddit och hatbrottsdatabaser (ADL, CAIR och FBI). Deras forskning visar hur en ökad antisemitisk hatretorik på olika digitala plattformar leder till en konkret ökning av antisemitiska hatbrott på fysiska platser (Hobbs m.fl., 2024). Ett antal forskare skildrar vidare hur en retorik om ”självförsvar” mot judisk makt och en glorifiering av våld förekommer i högerextrema digitala gemenskaper och kan legitimera faktiskt våld (Pilkington, 2023; Thorleifsson, 2021).

Czynnemeks (2022) illustrerar hur unga judar i Tyskland upplever trakasserier och hot på sociala medier och Nathanael med kollegor (2023) skildrar i en studie om antisemitism på TikTok i en indonesisk kontext, att en betydande del av respondenterna upplevt vad som beskrivs som cybermobbing i form av hån, förlöjligande och hot. Hot och trakasserier kan också riktas mot specifika digitala evenemang, som konferenser och föreläsningar. Hübscher och Walter (2022) har undersökt en så kallad trollattack mot en kunskapshöjande konferens om Förintelsen, där både Förintelsen och konferensen ifrågasattes. ”Trollen” spred antisemitiska konspirationsteorier och förintelseförnekelse, och störde den ursprungliga agendan för konferensen. Forskarna lyfte också utmaningarna som moderatorerna ställdes inför när det kom till att hantera trollattacken. Moderatorerna hade försökt föra ett resonemang med och motbevisa ”trollen” med fakta, men det resulterade istället i att antisemitiska konspirationsteorier blev synligare och tog över samtalet (Hübscher & Walter, 2022). Vi återkommer till antisemitismens konsekvenser och utmaningar med moderering längre fram i översikten.

3.2 Antisemitism, algoritmer och radikalisering

Forskningen om den roll som antisemitism och antisemitiska konspirationsteorier spelar i radikaliseringsprocesser är begränsad, även om litteraturen indikerar att extremistströrelser använder antisemitiska konspirationsteorier för att attrahera nya anhängare. Som redan nämnts saknas utrymme i denna rapport för en utredning av begreppsapparaten rörande radikalisering. Det är dock viktigt att understryka att begreppet radikalisering i forskningen används för att beskriva två skilda, men tätt sammanflätade fenomen. Det ena fenomenet är en tankemässig eller *kognitiv* radikalisering,

den andra företeelsen är beteendemässig. Båda processerna är komplexa och kan se mycket olika ut. Dessutom förefaller radikaliseringsprocesser i digitala miljöer många gånger vara mer komplexa än hur de ofta framställs i medier och av forskare (se Pollack Sarnecki m.fl., 2023).

Som tidigare beskrivits, fungerar digitala plattformar inte bara som spridningskanaler utan kan också, fungera som en form av katalysatorer för radikalisering. Plattformarnas algoritmer förstärker engagemang för extremt innehåll, vilket kan leda nyfikna individer in i allt mer slutna digitala gemenskaper där antisemitism är norm och uttrycks mer explicit (Inwood & Zappavigna, 2023; Kasimov m.fl., 2023; Brodersen & Fielitz, 2024). Scrivens med kollegor (2020) har undersökt om omfattningen av antisemitism på sociala medier intensifieras i takt med en ökad radikalisering av individer i digitala forum, och visar att spridningen av våldsamt retorik och antisemitiska inlägg samvarierar över tid.

Plattformarnas tekniska logik – som rekommendationssystemet på YouTube eller målet att nå viral spridning – gör att en aggressiv, våldsamt och rasistisk retorik kan reproduceras utan kontroll (se t.ex. Nathanael, m.fl., 2024; Hübscher, 2023; Steffen m.fl., 2024). Scrivens med kollegor (2020) beskriver hur nya medlemmar i digitala forum stegvis skolas in i en antisemitisk diskurs där våld inte bara tolereras utan uppmuntras. Särskilt unga män som upplever sig marginaliserade kan erbjudas en känsla av gemenskap och mening genom en berättelse där judar pekas ut som den yttersta fienden (Thorleifsson, 2021). Plattformar som 4chan, V Kontakte och Gab kan fungera som språngbräddor där antisemitisk terminologi utvecklas och ”testas” för att sedan exporteras till mer etablerade kommunikationskanaler (Garlin m.fl., 2024; Bovan & Mikašinović-Komšo, 2024; se också Tuters & Hagen, 2019).

I linje med detta beskriver Weimann och Masri (2021) hur sociala medier, och i synnerhet TikTok, fungerar som spridningsnoder för antisemitiskt innehåll. Plattformens algoritmer leder ofta användare från ett neutralt till ett mer extremt innehåll, vilket skapar ”en spiral av hat” som beskrivs vara särskilt problematisk med tanke på plattformens många unga användare. Andra forskare beskriver hur dynamiken i kommentartrådar på YouTube, tillsammans med algoritmer och interaktioner mellan användare, formar och förstärker en hatisk retorik. Interaktionen i trådarna fungerar som en förstärkningsmekanism, där extremistisk ideologi internaliseras genom kontinuerlig återkoppling och ömsesidig bekräftelse. Forskarna visar att en liten andel videor fungerar som samlingspunkter för stor antisemitisk aktivitet, 36 procent av antisemitisk diskurs förekommer i endast 3 procent av videorna, vilket indikerar att hatfull antisemitiska retorik koncentreras till specifika digitala noder (Rea m.fl., 2024).

Weinberg med kollegor (2025) redogör för att normaliseringen av antisemitism i digitala miljöer riskerar att leda till en ökad radikalisering av nya grupper av anhängare, medan Pollack Sarnecki med kollegor (2023) anger att det finns en strävan bland många extremistnätverk i en svensk kontext att normalisera sina budskap, det vill säga att få budskapen att bli mer acceptabla i breda befolkningslager, för att kunna nå ut till så många som möjligt och för att rekrytera nya anhängare och öka sitt inflytande. Andra forskare skildrar hur en aggressiv och hatisk retorik mot judar fungerar som ett första steg i en radikaliseringsprocess som ofta också innefattar andra former av rasism och misogyni (Teter, 2020; Steffen m.fl., 2023).

Ytterligare andra forskare återger i linje med detta att vissa digitala forum är sociala arenor där antisemitismen flödar och är normaliserad, vilket kan bredda rekryteringsbasen för radikala grupper (Becker m.fl., 2022). Plattformar som YouTube, TikTok och Facebook bidrar till detta genom algoritmisk förstärkning (Inwood & Zappavigna, 2023; Kasimov m.fl., 2023). Även på digitala spelplattformar förekommer antisemitiska trakasserier och hot. Exempelvis visar studier att spelare med judiska namn blivit särskilt utsatta för riktade hot (ADL, 2024f), samtidigt som antisemitiska kommentarer postas också i kommentarsfälten utan att nödvändigtvis vara riktade mot specifika individer (Olaizola-Rosenblatt & Barrett 2023, se också Winkler och Wiegold, 2024; Stern 2023; Sverok 2023).²²

²² ADL (2024f) har i en undersökning tittat närmare på judiska individers utsatthet i digitala spel. Elva spelare fick spela tre olika spel (Valorant, Counterstrike och Overwatch 2) med användarnamnet Proud2BJewish, och deras spelsessioner dokumenterades. Undersökningen visade att runt 55 procent av spelsessionerna resulterade i tydliga eller möjliga hatkommentarer mot judar. Det kunde vara att judar beskrevs på ett nedvärderande sätt, fraser som ”gasa judarna” eller att en spelare med judisk bakgrund medvetet blev beskjuten. ADL

Forskare som Chapelan (2024a) samt Hübscher och Mering (2022b) betonar vidare att användar-drivna algoritmer, där användare exponeras för mer av det material de redan konsumerar, är en central faktor att beakta för att förstå antisemitismens omfattande spridning i digitala miljöer. Ett flertal forskare kritiserar den affärsmodell som bygger på att innehåll som väcker starka känslor och engagemang får störst uppmärksamhet och därmed blir mest lönsamt för techbolagen (t.ex. Hübscher & Mering, 2022a, 2022b; Hübscher, 2023; Manca m.fl., 2021).

Som framgått ovan kan digitala plattformar genom sina algoritmer och affärsmodeller bidra till att förstärka och sprida antisemitiska uttryck. Forskningen visar samtidigt att antisemitisk retorik i digitala miljöer har en tydlig koppling till våld. Det finns dock ett uttalat behov av fler studier som närmare undersöker det komplexa samspelet mellan våldsamt retorik i digitala miljöer och antisemitiska incidenter på fysiska platser (Hobbs m.fl., 2024; Milanović, 2022), liksom hur antisemitiska konspirationsteorier kan spela in i radikaliseringsprocesser (Pollack Samecki, 2022).

understryker att prosociala effekter, som också förekommer i sammanhanget, bör användas som en del av förebyggande åtgärder och för att skapa en bättre digital spelmiljö. Det understryker även vikten av bättre modererings- och rapporteringssystem, bättre insyn i hur spelbolag hanterar hat och hot i digitala spel, och mer forskning som undersöker såväl konsekvenserna av hat och hot i digitala spel som proaktiva åtgärder (ADL 2024f).

4 Fokus på Sverige

Detta kapitel redogör för kunskap om antisemitism i digitala miljöer i en svenskspråkig kontext. Den svenska litteraturen är begränsad och vi har därför valt att också inkludera studier som inte direkt fokuserar på antisemitism i digitala miljöer, men som berör det.

4.1 Antisemitiska uttryck och föreställningar

Bachner och Bevelander (2020) har kartlagt förekomsten och utvecklingen av antisemitiska attityder och föreställningar i Sverige mellan 2005 och 2020. Studien visar att förekomsten av antisemitiska attityder har minskat i den svenska befolkningen, även om det fortfarande existerar en betydande minoritet som hyser den här typen av föreställningar. Minskningen är mest påtaglig avseende traditionell och Förintelserelaterad antisemitism, medan Israelrelaterad antisemitism har minskat i mindre utsträckning. Rapportförfattarna lyfter bland annat föreställningar om Soros som ofta, som nämnts, används som ett signalord för judisk makt. Författarna beskriver också att antisemitiska idéer idag ofta framförs i sammanhang där de inte nödvändigtvis tolkas som antisemitiska, som exempelvis genom politiska slogans, eller via diskussioner om globalism. Fokus för rapporten är inte digitala miljöer, men författarna lyfter vikten av digitala miljöer när det kommer till spridningen av antisemitism och beskriver att sociala medier gör det enklare för extremistaktörer att nå ut med sina budskap (Bachner & Bevelander, 2020).

Persson (2024a, 2024b) har tittat närmare på antisemitiska uttryck i debatten efter den 7 oktober 2023. Studien visar att antisemitism på sociala medier har ökat massivt efter Hamas terrorattacker i Israel, framför allt i form av bilder och videor. Dessutom sker kommunikationen i högre grad på engelska även i svenskspråkiga kontexter, vilket inte varit lika tydligt tidigare. Persson beskriver en stor gråzon där uttryck kan betyda olika saker beroende på sammanhang. Slagord som "krossa sionismen" och ramsor som "befria Palestina från floden till havet" tjänar som exempel. En rad andra uttryck som exempelvis antisionism och uppmaningar om att Israel inte bör finnas, kan också vara svåra att bedöma, inte minst för icke-specialister. Det krävs kunskap om både uttryck och sammanhang för att kunna fastslå om ett uttryck är antisemitiskt eller inte (Persson, 2024b).

4.2 Erfarenheter av antisemitism i digitala miljöer

Katzin och Rudberg (2024) har genomfört en enkätstudie som undersöker svenska judars upplevelser efter den 7 oktober 2023 och vilka konsekvenser Hamas terrorattacker har fått för judiskt liv i Sverige. Även om studien inte fokuserar specifikt på antisemitism i digitala miljöer visar den hur sociala medier präglade de svarandes erfarenheter. Bland annat beskrev respondenterna hur de följde nyhetsutvecklingen i sociala medier och att de exponerades för extremt våld och grov antisemitism som spreds öppet. Detta förstärkte deras känslor av otrygghet och oro, vilket resulterade i att flera övervägde att inte visa sin judiska identitet öppet på sociala medier, och att de exempelvis inte ville dela material som kunde kopplas till judiska sammanhang eller till Israel. För att motverka detta berättade några av respondenterna att de sökt sig till judiska församlingar och skapat egna digitala grupper för att sprida information, artiklar och tips. Dessa grupper beskrevs som frizoner och skapade känslor av tillhörighet och trygghet (Katzin & Rudberg, 2024; se också Judiska Centralrådet/Infostat, 2024 och SKMA, 2023).

Några svenska studier har fokuserat på unga judars erfarenheter av antisemitism.²³ Pistone och Rudberg (2024) har undersökt hur antisemitism tar sig uttryck i digitala miljöer, särskilt på sociala medier, och hur detta påverkar judiska ungdomar i Sverige. Forskarna har utfört en fallstudie där de tittat på en judisk ungdomsorganisation och på kommentarsfälten tillhörande organisationens sociala mediekonton på X och Instagram, samt analyserat förändringar i det digitala klimatet före och efter den 7 oktober 2023. Även innan dess upplevde judiska ungdomar en utsatthet på sociala medier (främst på X). De konfronterades med antisemitiska stereotyper, hatfyllda kommentarer och konspirationsteorier om påstådd global eller judisk kontroll och det så kallade stora folkutbytet, vilket skapade en känsla av otrygghet och exkludering bland ungdomarna.

Efter Hamas terrorattacker beskrev ungdomarna att antisemitismen i kommentarsfälten på organisationens sociala mediekonton intensifierades markant. De menade att uttrycken framför allt tog formen av Israelrelaterad antisemitism och hat mot Israel, vilket inte hade varit lika framträdande tidigare. En annan skillnad som lyftes var att antisemitism tidigare i första hand hade uttryckts av högerextrema aktörer, medan den efter den 7 oktober kom från ett betydligt bredare håll. Bland kommentarerna förekom relativisering av terrorattackerna, ifrågasättanden av judars trauma och påståenden om att Israel är en terrorstat. Därtill förekom en relativisering och förvanskning av Förintelsen, där Israels agerande i Gaza likställdes med Nazitysklands behandling av judar. Allt detta förstärkte ungdomarnas känslor av utsatthet och exkludering, både i sociala medier och på fysiska platser (vilket vi återkommer till i kapitlet om konsekvenser), och innebar samtidigt en ökad arbetsbörda i form av att hantera kommentarsfälten. Likt informanterna i Katzins och Rudbergs (2024) studie utvecklade judiska ungdomar olika strategier för att motverka hatet. Dessa innefattade en ökad medvetenhet kring de egna inläggen på X och Instagram, att ta bort antisemitiska och hatfulla kommentarer samt att söka sig till judiska sammanhang som upplevdes som trygga. Några ungdomar minskade sin närvaro på sociala medier eller drog sig helt undan digitala plattformar (Pistone & Rudberg, 2024).

Katzins (2021) och Wagrell (2022) har undersökt antisemitism i skolor, i Malmö respektive Stockholm. När Katzin intervjuade skolpersonal och judiska elever kom antisemitism i digitala miljöer upp vid flera tillfällen. Judiska elever beskrev att det i hög grad var i digitala miljöer de utsattes för antisemitism, och då främst i en kodad form, ofta i form av vad som inramades som skämt. Eleverna upplevde att det fanns stor okunskap om att skämten kunde vara antisemitistiska och att de ibland utsattes för den typen av uttryck även i den fysiska skolmiljön. Skolpersonal beskrev digitala miljöer som en parallell värld av *memes* och videor som vuxna har dålig kunskap om. I Wagrells (2022) studie lyfter hon sociala medier och internetbaserade forum som exempel på när antisemitism blir en del av elevernas föreställningsvärld. Intervjuer som genomförts med judiska elever visar också att deras bild av antisemitism förefaller ha formats i hög grad genom sociala medier, vilket påverkar deras känsla av trygghet och tillhörighet även utanför internet.

4.3 Antisemitism, antisemitiska hatbrott och konspirationsteorier (i ett svenskt sammanhang)

I Brottsförebyggande rådets studie om antisemitism och antisemitiska hatbrott har hundratals hatbrottsanmälningar med antisemitiska hatbrottsmotiv och domar analyserats, samt närmare hundra intervjuer genomförts med bland annat utsatta, representanter för det judiska civilsamhället, representanter för judiska församlingar och föreningar, Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, och individer som haft en koppling till extremistmiljöer på anstalter runt om i Sverige (Pollack Samecki m.fl. 2019). Rapporten visar att antisemitiska hatbrott inkluderar alltifrån skadegörelse och glåpord till trakasserier, hot och våld. De uttryck för antisemitism som framkommer av materialet varierar, men innehåller alltifrån medeltida anklagelser till Hitlerhyllningar, diverse

²³ Det pågår i skrivande stund (augusti 2025) två forskningsprojekt som tittar närmare på judiska ungdomars erfarenheter. Det första är *Antisemitiska uttryck i Sverige och judiska ungdomars erfarenheter* som bedrivs vid Stockholms och Örebro universitet (Gustav Westberg, Charlotta Seiler Brylla och Henning Årman). Det andra är Paula Caceres doktorandprojekt *Antisemitism i ungas vardag: upplevelser och strategier att hantera det* på Institutionen för Socialt Arbete vid Göteborgs universitet. Båda dessa fokuserar, till viss del, på digitala miljöer som en del av unga judars liv och erfarenheter av antisemitism. Projektet har i skrivande stund inte ännu resulterat i några publikationer, och vi har därför inte inkluderat dem i översikten. Det kan utöver dessa, finnas fler relevanta projekt på gång, som vi inte känner till.

antisemitiska stereotyper och konspirationsteorier. Flera av intervjupersonerna beskrev också uttryck för antisemitism i relation till Israel-Palestinakonflikten, samt en exponering för förintelsefömekelse. Rapporten har inte digitala miljöer som särskilt fokus, men dessa berörs på flera sätt. Bland annat beskrev intervjupersoner med judisk bakgrund på offentliga positioner erfarenheter av alltifrån hatfulla kommentarer av antisemitisk karaktär till uthängningar och grova hot med anspelningar på deras judiska identitet i diverse forum och trådar på olika digitala plattformar. Intervjupersoner berättar också att de upplever att det antisemitiska språkbruket blir allt grövre, inte minst på sociala medier. Flera, och särskilt unga personer, skildrade svårigheter vad gäller att hantera gråzoner. Som exempelvis sådant som ramar in som skämt eller ironi men som samtidigt anspelar på gamla antisemitiska troper och stereotyper (Pollack Samecki m.fl., 2019).

I en rapport ifrån (2021) skildrar Pollack Samecki hur covid-19-pandemin visade sig vara särskilt gynnsam för spridningen av gröna fascistiska idéer och antisemitiska konspirationsteorier i digitala miljöer, inklusive i svenskspråkiga sådana, och hur extremistiska aktörer använde dessa för att mobilisera och rekrytera nya anhängare. Studien illustrerar hur samhällskriser kan fungera som katalysator för antisemitiska konspirationsteorier, men också hur gamla antisemitiska myter och konspirationsteorier anpassas efter rådande omständigheter och samhällstrender. Studien visar dessutom hur konspirationsteorier med en koppling till antisemitism kan fungera som ett sammanhållande kitt mellan olika radikala grupperingar (Pollack Samecki, 2021).

I en annan rapport från 2023 undersökte samma författare med kollegor antidemokratiska extremistmiljöer i Sverige. Rapporten belyser relationen mellan idéer, retorik och våld och bygger på ett omfattande öppet material från främst svenskspråkiga digitala plattformar och kanaler. Den visar hur många olika organisationer och nätverk i en svensk kontext ägnar sig åt en omfattande och systematisk spridning av antisemitism och konspirationsteorier som anspelar på antisemitism. Det rör sig om alltifrån avhumaniserade konspirationsteorier till konspiratoriska påståenden om att judar styr ”bakom” det demokratiska systemet. Spridningen av konspirationsteorier om att det liberaldemokratiska systemet är korrupt och att en ”global elit” ligger bakom detta är omfattande och sker på diverse olika plattformar och kanaler. ”Globalister” eller judar påstås vidare kontrollera etablerade medier och den etablerade expertisen, samt styra alla politiska skeenden. Det är också vanligt förekommande i sammanhanget att judar pekas ut som ansvariga för vad som påstås vara ett dekadent och degenererat samhälle. Författarna skildrar vidare hur alltifrån mer implicita till direkta hot riktade mot individer med judisk bakgrund, eller sådana som påstås gå ”judars ärenden” förekommer på diverse olika plattformar. I rapporten beskrivs att det är vanligt förekommande med konspirationspropaganda där vita människor påstås vara förtryckta av judar, och judar anklagas exempelvis för att använda antisemitism och lagen om hets mot folkgrupp som ett förtryckarinstrument för att kväsa oppositionen. Centrala resultat rör kopplingen mellan anti-semitisk retorik och politiskt motiverat våld (Pollack Samecki m.fl., 2023).

Raoul Wallenberg Academy och Whispr Group (2023) har undersökt antisemitism på svenskspråkiga digitala plattformar under pandemiåren 2019–2022 för att bättre förstå vilken typ av antisemitism unga blir exponerade för. De gick igenom tusentals inlägg på svenska på öppna digitala plattformar som Twitter (numera X), Facebook, Instagram och Flashback, och visar hur covid-19-pandemin gav näring åt traditionella antisemitiska föreställningar och gamla myter om en judisk världskonspiration, bland annat genom att sjukdom och vaccin skulle tjäna ”judiska syften”. Sällan, påpekar författarna, uttrycks antisemitism eller antijudaism explicit, utan betydligt oftare (som beskrivs på flera ställen i denna rapport) i form av kodord som ”globalist” eller i form av hänvisningar till George Soros. Vanligast av samtliga inlägg av antisemitisk karaktär, var att pandemin beskrevs som ”the Great Reset”, en konspirationsteori med antisemitiska inslag där ”globalister” beskylls för att utnyttja eller ha iscensatt pandemin. Relativisering av Förintelsen var också ett vanligt förekommande tema, inte sällan i relation till inlägg där individer som motsatte sig vaccination jämfördes med judar under Förintelsen. Majoriteten av de antisemitiska inläggen publicerades på dåvarande Twitter och Flashback, men förekom också som kommentarer i så kallade alternativa medier som Samnytt, och främst i slutet av 2021 när pandemirestriktionerna blev hårdare. Pandemin, menar författarna till rapporten, illustrerar behovet av ökad kunskap vad gäller traditionell antisemitism och vilka samtida uttryck den tar sig (Raoul Wallenberg Academy & Whispr group, 2023).

Utifrån den forskning som finns om antisemitism i digitala miljöer i ett svenskspråkigt sammanhang, förefaller spridningen av antisemitism vara omfattande, systematisk och konstant, samtidigt som den ökar i omfattning i tider av kris. Samtidigt är det viktigt att framhålla att forskningen på området är begränsad. Det är också centralt att påpeka att antisemitism i svenska sammanhang återkommande redovisas via journalistiskt material som tas fram av bland andra Svenska kommittén mot antisemitism (SKMA) och den antirasistiska stiftelsen och tidskriften Expo. Det är avslutningsvis relevant att understryka att det rör sig om transnationella miljöer och transnationella ideologier och att gränsdragningar mellan olika nationella sammanhang i digitala miljöer inte alltid är särskilt enkelt att göra.

I nästföljande kapitel tittar vi närmare på de konsekvenser antisemitism i digitala miljöer kan få på individ-, grupp- och samhällsnivå.

5 Konsekvenser av antisemitism på individ-, grupp- och samhällsnivå

I detta avsnitt belyser vi vad som framkommer i litteraturen om de konsekvenser antisemitism kan få, på individ-, -grupp och samhällsnivå. Det är viktigt att poängtera att en del antisemitiska uttryck och handlingar är belagda med straff, medan andra inte är det. Det finns också en omfattande gråzon där det inte alltid är enkelt att bedöma vad som är brottsligt och inte. När det gäller detta behöver rättslig praxis utkristalliseras och som beskrivs längre fram så behövs mer djupgående utredningar av de händelser som polisanmäls. Även de antisemitiska uttryck och handlingar som inte är belagda med straff kan emellertid åsamka stor skada, på flera olika nivåer.

Som beskrivits ovan är aktiviteter i digitala miljöer och händelser på fysiska platser tätt sammanlänkande, och påverkar varandra ömsesidigt. Antisemitism som uttrycks i digitala miljöer kan snabbt få återverkningar på fysiska platser, och vice versa. Detta innebär att konsekvenserna kan vara svåra att entydigt tillskriva enbart det digitala eller det fysiska sammanhanget.

5.1 Individnivå: otrygghet, rädsla och en begränsad livskvalitet

Individer med judisk bakgrund beskriver återkommande känslor av rädsla, otrygghet och stress som särskilt vanliga konsekvenser av utsatthet, både i fysiska och digitala miljöer (Enstad, 2023; Milanović, 2022; se också Ascone, 2024). Flera studier visar på såväl akuta som långvariga psykologiska effekter, inklusive ångest, depression och trauma (t.ex. Allington & Joshi, 2020; FRA, 2018; FRA, 2023; Czymmek, 2022). Personer med judisk bakgrund anger i intervjuer att de uppfattar att det finns få platser där de kan känna sig helt trygga (Pollack Sarnecki m.fl., 2019). Rädslan för att utsättas leder för många till en förhöjd vaksamhet, där även indirekta erfarenheter – som att bevittna eller höra om antisemitism – kan utlösa psykisk belastning och en ökad känsla av utanförskap (Katzin & Rudberg, 2024). Denna rädsla påverkar och begränsar individers liv, både i vardagen och på längre sikt. Studier visar att många, särskilt unga personer, väljer att dölja sin judiska identitet och undviker vissa digitala eller offentliga platser, eller avstår från att uttrycka sig öppet i offentliga sammanhang (Pistone & Rudberg, 2024). Dessutom beskriver personer med judisk bakgrund att de funderar på att avsluta sina arbeten i offentligheten på grund av rädsla för att utsättas (Czymmek, 2022; Reingold & Reznik, 2024; se också Weitzman, 2022; Hübscher, 2023).

Forskningen visar vidare att individer som är öppna med sin judiska identitet utsätts i högre grad än andra (Katzin & Rudberg, 2024; Shani m.fl., 2025; Mustafa & Japkowicz, 2024; Reingold & Reznik, 2024; Katzin, 2021). Det finns också vissa skillnader mellan kvinnor och män vad gäller utsatthet. Även om hatbrottsstudier visar att män i högre grad utsätts för antisemitism, möter kvinnor könade uttryck av antisemitism som exempelvis tar sig uttryck i sexualiserade hot (Pollack Sarnecki m.fl., 2019; Thorleifsson, 2021; Placzynta, 2024). Placzynta (2024) belyser vikten av intersektionella perspektiv för att förstå hur antisemitism kan påverka individer olika. Ett sådant perspektiv skulle ge bättre förståelse för olika typer av sårbarheter och utsatthet, särskilt i skärningspunkten mellan antisemitism och misogyni.

5.2 Gruppnivå: kollektiv utsatthet

På gruppnivå kan antisemitism (såväl i digitala miljöer som på fysiska platser) bidra till att förstärka en kollektiv känsla av utsatthet, men också skapa oro inom judiska gemenskaper och församlingar. Angrepp på judar är, som andra hatbrott, så kallade budskapsbrott. Brotten signalerar för alla med judisk bakgrund, inte bara de som är direkt utsatta, att de inte ska kunna känna sig helt trygga (Pollack Sarnecki m.fl., 2019). Hatbrott och våldsdåd riktade mot judar – såväl i Sverige som i andra länder – kan skapa rädsla för liknande händelser i det egna samhället.

Angrepp mot enskilda individer kan därför påverka hela gruppen (Pollack Samecki m.fl., 2019; FRA, 2024a, 2024b, 2019, 2018a, 2018b).

Upplevelser av antisemitism i digitala miljöer kan också väcka minnen av historisk förföljelse och därmed fördjupa känslan av marginalisering och alienation (Katzin & Rudberg, 2024; Shani m.fl., 2025; Reingold & Reznik, 2024). Upprepade attacker och trakasserier i digitala och fysiska miljöer kan undergräva den interna tilliten i gruppen och minska viljan att delta i religiösa och sociala sammanhang. Dessutom riskerar den här typen av erfarenheter att förstärka upplevelser av utanförskap och kan leda till misstro mot samhällets institutioner. Några studier om erfarenheter i relation till Hamas terrorattentat i Israel den 7 oktober 2023, visar att judar upplevt ett bristande stöd från myndigheter och en otillräcklig hantering av antisemitism, vilket bland annat väcker känslor av svek och oro för framtiden som judar i Sverige (Katzin & Rudberg, 2024; Judiska Centralrådet/Infostat, 2024).

5.3 Samhällsnivå: ett hot mot den liberala demokratin

Antisemitiska hatbrott och trakasserier kränker grundläggande mänskliga rättigheter, såsom rätten till värdighet, likabehandling, tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet (European Commission/ISD, 2021; FRA, 2024a, 2024b). Antisemitiska uttryck och handlingar urholkar således centrala demokratiska värden och rättigheter (Pollack Samecki m.fl. 2019).

När individer och grupper begränsas i sina möjligheter att uttrycka sin identitet på grund av rädsla för att utsättas för påhopp eller trakasserier (såväl på fysiska platser som i digitala miljöer) eller väljer att exempelvis inte delta i det offentliga samtalet, utmanas det liberaldemokratiska samhället (Becker m.fl. 2024a, 2024b; Hübscher & Mering, 2022a; Katzin, 2024; Hübscher & Walter, 2022). Studier lyfter därför fram vikten av att antisemitism inte enbart förstås som ett problem för den judiska gruppen, utan som ett bredare samhällshot mot öppenhet, pluralism och mänskliga rättigheter i en liberal demokrati. Dessutom kan, som vi berört ovan, spridningen av diverse uttryck för antisemitism och ”den antisemitiska myllan” öka risken för grova våldsbrott, både mot judiska och icke-judiska mål (Weitzman, 2022; Thorleifsson, 2021; se också Becker m.fl., 2024a, 2024b; FRA, 2024a, 2024b).

6 Förebyggande, motverkande och bekämpande åtgärder

I detta kapitel redogör vi för vad som framkommer i litteraturen om förebyggande, motverkande och bekämpande åtgärder mot antisemitism, med fokus på digitala miljöer. Det är emellertid centralt att påpeka att forskningen som utgör underlag för denna översikt endast i begränsad utsträckning fokuserar på åtgärder. Med stor sannolikhet finns det andra förebyggande, motverkande och bekämpande insatser än de som nämns i den litteratur vi presenterar här. Eftersom litteraturen består av forskning som berör skilda nationella kontexter med olika lagstiftning, beskriver vi de åtgärder vi bedömer kan vara av vikt för den svenska kontexten.

6.1 Behov av prioritering

Under senare år har en rad olika initiativ tagits för att stärka arbetet mot antisemitism och antisemitiska hatbrott, inklusive åtgärder som syftar till att stävja våldsamma yttringar i digitala miljöer. Exempel på detta är EU:s strategi för att motverka antisemitism och stärka förutsättningar för judiskt liv (2021), olika nationella åtgärdsprogram, samt nya regler som *Digital Services Act* (DSA)²⁴ och TCO-förordningen.²⁵

Forskning visar att, även om antisemitism och antisemitiska hatbrott är vanligt förekommande i såväl digitala miljöer som på fysiska platser är anmälningsbenägenheten låg (Pollack Samecki m.fl., 2023; Pollack Samecki m.fl., 2019). Anledningen till detta förefaller bland annat vara de utsattas upplevelse av att deras utsatthet inte tas på tillräckligt stort allvar, vilket i sin tur ökar oron, känslan av utsatthet och upplevelsen av att vara övergiven av det etablerade samhället. Av intervjuer med utsatta framkommer att det är viktigt att de anmälda brotten utreds mer djupgående, så att fler anmälningar leder till åtal (Pollack Samecki m.fl., 2019). Detta är centralt för de utsattas tillit till rättssystemet, för att minska känslan av utsatthet för denna grupp, vilket i sin tur bör leda till att anmälningsbenägenheten ökar.

Mot bakgrund av den existerande forskningen framstår det som angeläget att antisemitiska hatbrott ges större prioritet inom rättsväsendet, och att hatbrott som sker i digitala miljöer tas på allvar.

6.2 Utbildningsinsatser och motberättelser

Utbildningsinsatser om antisemitism är enligt forskningen på området avgörande när det kommer till förebyggande och motverkande åtgärder. Detta handlar både om utbildning inom exempelvis skolväsendet och rättsväsendet.

Flera forskare lyfter att utbildning i ”digital källkritik” och ”digital läskunnighet” är central, särskilt i kombination med historieundervisning om antisemitismens utveckling över tid och hur den ser ut idag (Hübscher, 2023; Teter, 2020; se också Askanius, 2021). Särskilt betonas att ökad kunskap om hur antisemitism tar sig uttryck idag är viktigt för att kunna bemöta och motverka fenomenet. Lärare så väl som elever behöver verktyg att förstå, avkoda och tolka antisemitism och konspirationsteorier i digitala miljöer (Katzin, 2021, 2024; Becker, 2024; Hübscher, 2023; Wagrell, 2022; Cohen m.fl., 2021).

Organisationer som *Coalition to Counter Online Antisemitism* (CCOA) och *Institute for Strategic Dialogue* (ISD) (2025) har tagit fram ett stödmaterial för att stärka utbildningsinsatser. De betonar, i linje med ovanstående, vikten av att utbilda unga i digital källkritik och vad de kallar ”digitalt medborgarskap”, något som går ut på att öka ungas kunskap om internets möjligheter, men också stärka deras förmåga att bland annat kunna identifiera hatfull retorik och kunna avkoda

²⁴ DSA är kortfattat en förordning om digitala tjänster som bland annat innehåller regler som ska se till att stora plattformar ska stoppa spridningen av olagligt eller olämpligt innehåll.

²⁵ TCO-förordningen rör åtgärder om att stoppa terrorismrelaterat innehåll i digitala miljöer.

antisemitism, för att själva sedan kunna bemöta och motverka fenomenet (CCOA & ISN, 2025; se också ISD, 2022). Viss forskning visar vidare att så kallad ”*inoculation*” kan ha förebyggande effekt. Det rör sig om en utbildningsmetod där individer ”vaccineras” genom utbildning och exponering för ett visst material för att lära sig känna igen desinformation, konspirationsteorier och hatpropaganda när de senare möter det. Denna metod, menar vissa forskare, ger verktyg för att motverka att dessa idéer normaliseras (t.ex. Jones m.fl., 2024; Hübscher, 2023).

Motberättelser lyfts av flera forskare som en viktig strategi för att motverka antisemitism. Syftet med dessa är att bemöta antisemitism med bland annat faktabaserade motargument (Hübscher & Mering, 2022b; Becker m.fl., 2024; Serafis & Boukala, 2023). Det kan exempelvis handla om att förintelseöverlevande berättar om sina erfarenheter för ungdomar i en skolklass. Litteraturen saknar dock information om vilka typer av motberättelser som har visat sig ha effekt på lång respektive kort sikt. Forskare understryker dock vikten av ” trovärdiga ” motberättelser som anpassas efter kontexten (Brzuszkiewicz, 2020; Jakubowicz, 2017; Ozalp m.fl., 2020; Katzin, 2024). Dessa kan enligt viss forskning minska antisemitismens attraktionskraft, särskilt bland unga som saknar kunskap om antisemitism och Förintelsen (t.ex. Hübscher, 2023; Teter, 2020; Divon m.fl., 2025; Divon & Ebbrecht-Hartmann, 2022). Några forskare redogör för att sökmotorer kan vara ett sätt att sprida den här typen av motberättelser på, genom att de prioriterar vissa fakta som visas först när användare söker på till exempel antisemitism eller Förintelsen. Exempelvis föreslås att minnesinstitutioner tillåts vara det första som dyker upp vid sökningar, så att användare ges korrekt information direkt och kan öka sina kunskaper (se t.ex. Divon m.fl., 2025; Makhortykh m.fl., 2019; Divon & Ebbrecht-Hartmann, 2022; se också CCOA & ISD, 2025 och ISD, 2022). Även om motnarrativ kan vara viktiga för att utmana antisemitism i digitala miljöer, påpekar flera forskare att dessa samtidigt riskerar att synliggöra antisemitism. Dessutom finns en risk att motberättelser modereras bort om automatiserade eller mänskliga moderatorer inte ser skillnaden på antisemitism och motverkande berättelser (se t.ex. Hübscher & Mering, 2022b; Jikeli m.fl., 2019). Sammanfattningsvis är det centralt med utbildningsinsatser som bygger på forskning om antisemitism, både i digitala miljöer och på fysiska platser.

6.3 Techbolagens och plattformarnas ansvar

Ett flertal av de åtgärder som diskuteras inom forskningen om antisemitism i digitala miljöer fokuserar på techbolagens och plattformarnas ansvar. Betydelsen av plattformarnas regelverk och implementeringen av dessa nämns särskilt. En viktig distinktion görs mellan själva regelverken och deras faktiska tillämpning. Trots att många digitala plattformar har policyer som uttryckligen förbjuder antisemitism och hatpropaganda tillåts sådant innehåll ändå i praktiken att cirkulera. En särskild utmaning utgör den så kallade kodade antisemitismen, där uttrycken är subtila och indirekta och därför ofta faller utanför plattformarnas definitioner av antisemitism (t.ex. Hübscher & Mering, 2022b; Beckler m.fl., 2023; Chandra m.fl., 2020). Detta skapar svårigheter i modereringsarbetet och kräver att modereringsrutinerna ses över kontinuerligt.

Plattformarnas hantering varierar beroende på vilken typ av moderering som används och hur väl riktlinjerna efterlevs. Större plattformar som Facebook och Twitter/X har fått kritik för att deras regler ofta implementeras på ett inkonsekvent sätt, vilket skapar osäkerhet och undergräver trovärdigheten hos användarna (Becker & Troschke, 2023; Becker m.fl., 2024c; Ozalp m.fl., 2020).²⁶ Samtidigt beskrivs mindre reglerade plattformar, exempelvis Telegram, som särskilt problematiska på grund av bristande effektiv moderering, vilket gör dem attraktiva för radikala och extrema grupper (Kasimov m.fl., 2023; Beinart, 2024; se också Gunz, 2022).

En annan aspekt som lyfts fram i forskningen är vikten av transparens kring implementeringen av regelverk. Plattformarna uppmanas att öppet redovisa hur regler tillämpas och att göra data tillgänglig för granskning av oberoende forskare och civilsamhällesorganisationer. Juridiska regelverk som Digital Services Act (DSA) framhålls som viktiga framsteg, men civilsamhället

²⁶ I Facebooks fall har dessutom omfattande förändringar avseende moderering och faktagranskning genomförts under 2025. Enligt Metas egen Oversight Board skedde dessa förändringar hastigt och utan att tillräckligt beakta vilka konsekvenser de kan få. Styrelsen menade att avsaknaden av riskbedömning och transparens riskerar att bana väg för ökad spridning av hat, desinformation och uppvigling till våld (Milmo, 2025).

påpekar att kunskapsnivån om sådana regelverk behöver ökas, liksom klarheten kring vilka digitala plattformar regelverken faktiskt omfattar (CCOA & ISD, 2025).

I forskningen diskuteras också modereringens betydelse, både vad gäller automatiserad moderering med hjälp av AI och mänsklig moderering. Studier indikerar att konsekvent, tydlig och transparent moderering är mest effektiv, särskilt om den kombineras med väldefinierade användarvillkor (Inwood & Zappavigna, 2023; Weinberg m.fl., 2025; Becker m.fl. 2024a; Jikeli m.fl. 2019). Inkonsekvent moderering riskerar däremot att bidra till normaliseringen av antisemitism, genom att antisemitiskt material inte alltid tas bort trots rapportering. Ytterligare problemområden utgörs av för snäva eller otydliga definitioner av antisemitism och oklarheter kring vilka uttryck som accepteras (Becker m.fl., 2024a, 2024b; Inwood & Zappavigna, 2023; Divon m.fl., 2025).

Dessutom identifieras utmaningar med att upptäcka kodad antisemitism, särskilt eftersom detta kräver specifik kunskap hos moderatorerna eller specialanpassad programmering vid automatiserad moderering (Becker & Troschke, 2023). Därför rekommenderas utbildningsinsatser för moderatorer och förbättrad maskininläring. Även algoritmer som förstärker antisemitism och extremism får kritik. Forskare efterfrågar därför en ökad reglering och transparens kring algoritmernas prioriteringar (Steffen m.fl., 2023; Weinberg m.fl., 2025; Hübscher, 2023). Det finns vidare ett behov av att begränsa användningen av rekommendationsalgoritmer som riskerar att förstärka antisemitisk spridning (Kaati m.fl., 2020).

Slutligen understryker forskare vikten av tvärspektoriell samverkan mellan plattformar, myndigheter, akademiska institutioner och civilsamhälle, både på nationell och internationell nivå, för att utveckla långsiktigt hållbara strategier mot antisemitism online (Weinberg m.fl., 2025; Hübscher & Mering, 2022a). Transparens, tydlighet och konsekvens i moderering och reglering ses som avgörande för att effektivt motverka antisemitism i digitala miljöer (se t.ex. Bovan & Mikašinović-Komšo, 2024; Kaati m.fl., 2020; Jakubowicz, 2017).

7 Centrala slutsatser

Nedan presenteras några av de mest centrala slutsatserna om antisemitism utifrån genomgången av litteraturen på området. Vi avslutar med att redogöra för några av de kunskapsluckor vi identifierat.

- Under senare år har forskare beskrivit antisemitismen som särskilt livskraftig och framträdande i digitala miljöer. Antisemitism i digitala miljöer paketerar om gamla myter och anpassar dem till nya kommunikationstrender samtidigt som antisemitiska narrativ i stort sett förblir oförändrade. Budskapen är ofta välbekanta berättelser om hemliga sammansvärjningar, ritualmord, fömekande eller relativisering av Förintelsen och en överdriven demonisering av Israel som övergår i antisemitism.
- Spridningen av antisemitism underlättas av ett komplext ekosystem av olika digitala plattformar och sociala medier. Den digitala sfären erbjuder en mängd kommunikativa- och tekniska verktyg för att uttrycka och sprida antisemitism snabbt och billigt, samt för att nå ut till många. Utvecklingen av generativ AI skapar dessutom nya möjligheter att påverka både karaktären på innehållet och spridningen av antisemitism.
- I digitala miljöer sprids antisemitism via alltifrån signalord, kodade, implicita och tveetydiga uttryck till explicita våldsuppmaningar mot judiska individer, grupper och judiska institutioner eller mot sådana som påstås "gå judars ärenden." Den kodade formen av antisemitism som sprids genom *memes*, symboler, emojis, musik, slogans och vad som ska föreställa skämtsamma videor lyfts fram i litteraturen som särskilt allvarlig eftersom den riskerar att normalisera antisemitism och göra den tillgänglig för en bredare massa.
- Antisemitism sprids i många olika former på alltifrån helt öppna forum till krypterade meddelandetjänster. Krypterade tjänster har använts av extremistaktörer för att sprida våldsam antisemitisk retorik, men även för att planera våldsdåd.
- Forskare har länge beskrivit vikten av att förstå att antisemitism kommer ifrån flera håll samtidigt. Digitala miljöer beskrivs i flera studier som den samhälleliga arena där antisemitisk retorik är mest normaliserad. Ett antal forskare menar i linje med detta att digitala miljöer spelar en avgörande roll för en normalisering av antisemitism.
- Antisemitismen skär genom och kan förena olika ideologiska positioner, samtidigt som den existerar i breda befolkningslager. Antisemitisk propaganda i digitala miljöer sprids inte minst via decentraliserade nätverk med en koppling till högerextremism och radikaliserade konspirationsmiljöer, samtidigt sprids antisemitism av extremislamistiska nätverk och av aktörer med en koppling till vänsterextrema (och andra vänsterorienterade) rörelser. Inflytelserika profiler eller influerare spelar ofta en central roll i detta.
- Forskningen om antisemitism i digitala miljöer illustrerar hur antisemitism aktiveras av kriser som krig och pandemier. Översikten visar hur covid-19-pandemin, Rysslands invasion av Ukraina, Hamas terrordåd i Israel och det pågående kriget i Gaza har resulterat i ökad spridning av antisemitism och antisemitiska konspirationsteorier. I kölvattnet av dessa händelser har antisemitiska troper spridits även i etablerade (*mainstream*) forum.
- Litteraturen lyfter utmaningar som forskning står inför när det kommer till antisemitism i digitala miljöer. Svårigheten att få tillgång till plattformars data gör det svårt för både forskare och civilsamhällesorganisationer att genomföra systematiska studier. Den kodade antisemitismens föränderliga karaktär gör det också utmanande för automatiserade och mänskliga moderatorer att fånga upp antisemitism i sin helhet, vilket innebär att nyare antisemitiska uttryck kan gå under radarn.
- Slutligen är det viktigt att påpeka att även om antisemitism i digitala miljöer formas av specifika digitala förhållanden är det svårt att skilja den från antisemitism som förekommer på fysiska platser. Gränserna mellan digitala miljöer och fysiska platser blir alltmer suddiga, där antisemitiska aktiviteter kan börja i digitala miljöer och sedan övergå till handlingar på fysiska platser. Det illustreras inte minst av en rad politiskt motiverade våldsdåd som inträffat under senare år där gärningspersonerna varit starkt präglade av en antisemitisk föreställningsvärld.

7.1 Behov av kunskap

Nedan redogörs i punktform för de mest centrala kunskapsbehoven som vi identifierat utifrån litteraturen. Även om det rör sig om behov som kan vara centrala för forskningen överlag och för diverse olika nationella och transnationella kontexter, har vi framförallt haft det svenska sammanhanget i åtanke.

- Forskning behövs som i högre grad fokuserar på konsekvenserna av antisemitismens normalisering i digitala miljöer och på hur denna utveckling påverkar risken för radikaliseringsprocesser i olika grupper. Det är också centralt att undersöka den roll som etablerade politiska aktörer och influerare spelar i att normalisera antisemitiska budskap.
- Det krävs mer kunskap om antisemitiska konspirationsteoriers roll i antidemokratiska extremistmiljöer och särskilt i radikaliseringsprocesser. Här saknas i synnerhet studier om vänsterextrema rörelers spridning av sådana konspirationsteorier i digitala miljöer.
- Ytterligare forskning behövs om de aktörer och nätverk som producerar och sprider antisemitism i digitala miljöer, samt om antisemitismens roll i dessa nätverk – inte minst i relation till hur den används för att bygga allianser mellan olika radikala grupper.
- Mer forskning behövs om aktörers strategier och taktiker i digitala miljöer. Detta inkluderar hur extremistiska nätverk anpassar sitt språkbruk för att kringgå moderering, samt hur de taktiskt utnyttjar olika plattformars logik för att maximera räckvidd och undvika upptäckt. Forskning bör också belysa hur strategierna förändras över tid och i samband med större samhällshändelser.
- Det är också viktigt att undersöka de effekter spridningen av antisemitism och antisemitiska konspirationsteorier i digitala miljöer kan få för den svenska befolkningen i stort.
- Mer kunskap behövs om de kodade, tvetydiga och snabbt föränderliga uttrycksformerna för antisemitism, liksom om gråzoner. Detta gäller både ord och begrepp som i vissa kontexter är klart antisemitiska men i andra inte (t.ex. "globalister", "sionister"), och gråzonen mellan legitim kritik av Israel och antisemitism.
- Eftersom gränserna mellan digitala och fysiska miljöer blir alltmer flytande, kanske särskilt för unga individer, är fördjupad empirisk forskning om interaktionen mellan dessa sammanhängande arenor avgörande.
- Forskning behövs också om algoritmers roll i att förstärka och reproducera antisemitiskt innehåll, och om de effekter detta kan få för radikaliseringsprocesser.
- Forskare som studerar antisemitism i digitala miljöer använder sig oftast av forskningsetiska skäl enbart av öppna källor vilket innebär en metodologisk begränsning. I framtida forskning kan det vara lämpligt att använda sig av ett bredare dataunderlag.
- Kunskap om hur främmande makter använder antisemitisk propaganda är väsentlig samt om hur olika politiska miljöer utnyttjas för att skapa motsättningar genom att aktivera och exploatera antisemitiska föreställningar och i slutändan för att destabilisera liberala demokratier.
- Eftersom antisemitism är ett snabbt föränderligt fenomen är det grundläggande att följa utvecklingen över tid. Fler longitudinella studier behövs, inte minst av hur antisemitism uttrycks i digitala miljöer i samband med samhällskriser som pandemier och krig. Sådana studier kan visa vad som är nytt och vad som är bestående. Forskare framhåller dessutom vikten av multimetodologiska och tvärvetenskapliga ansatser.
- Det är viktigt att de insatser som görs mot antisemitism i digitala miljöer utvärderas vetenskapligt, för att stärka kunskapen om vilka åtgärder som faktiskt fungerar.
- Slutligen behövs mer forskning om instrumentaliseringen av antisemitism av olika politiska aktörer.

Referenser

Forskningslitteratur

- Aafreedi, N.J. (2022): "Antisemitic rhetoric in Urdu on YouTube" i Hübscher, M. & Mering, S. (red.). *Antisemitism on Social Media*. London: Routledge
- Allchorn, W. (2024). Global far-right extremist exploitation of artificial intelligence and alt-tech: The cases of the UK, US, Australia, and New Zealand. *Counter Terrorist Trends and Analyses*, 16(3), 13–18. <https://www.jstor.org/stable/48778662>
- Allington, D., & Joshi, T. (2020). "What others dare not say": An antisemitic conspiracy fantasy and its YouTube audience. *Journal of Contemporary Antisemitism*. <https://doi.org/10.26613/jca/3.1.42>
- Allington, D., Buarque, B. L., & Flores, D. B. (2021). Antisemitic conspiracy fantasy in the age of digital media: Three 'conspiracy theorists' and their YouTube audiences. *Language and Literature*, 30(1), 78–102
- Alrasheed, G.; Rigato, B. & Hai, N. (2022). Viral but under the radar: Unmasking the convergence of Far-Right and Pandemic Articulations on BitChute. *Global Media Journal – Canadian Edition*. 14(1), 93–118
- Andermann, H.Z. & Zizek, B. (2022): "Reconstructing an antisemitic meme on social media through objective hermeneutics" i Hübscher, M. & Mering, S. (red.). *Antisemitism on Social Media*. London: Routledge
- Ascone, L. (2024): "Countering antisemitism online" i Becker, M. J., Ascone, L., Placzynka, K., & Vincent, C. (red.). *Antisemitism in online communication: Transdisciplinary approaches to hate speech for the twenty-first century*. Cambridge, UK: Open Book Publisher
- Ascone, L., Placzynka, K., & Troschke, H. (2022): "Antisemitic hate speech in social media comments: An interdisciplinary mixed-methods corpus study" i J.H. Jantunen M. Kalja-Voima, M. Laukkarinen, A. Puupponen, M. Salonen, T. Saresma, J. Tarvainen, & S. Ylönen (Eds.), *Diversity of Methods and Materials in Digital Human Sciences*. University of Jyväskylä. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-9450-1>
- Askanius, T. (2021). "I just want to be the friendly face of national socialism": The turn to civility in the cultural expressions of neo-Nazism in Sweden. *Nordicom Review*, 42, 17–35. <https://doi.org/10.2478/nor-2021-0004>
- Ayad, M. (2025). Teenage terrorists and the digital ecosystem of the Islamic State. *CTC Sentinel*, 18(2). URL: <https://ctc.westpoint.edu/teenage-terrorists-and-the-digital-ecosystem-of-the-islamic-state/>
- Bachner, H. & Bevelander, P. (2021). *Antisemitism i Sverige – en jämförelse av attityder och föreställningar 2005 och 2020*. Stockholm: Forum för levande historia.
- Bailard, C. S., Graham, M. H., Gross, K., Porter, E., & Tromble, R. (2023). Combating hateful attitudes and online browsing behavior: The case of antisemitism. *Journal of Experimental Political Science*, 11(3), 300–313.
- Barna, I., & Knap, Á. (2021). An exploration of coronavirus-related online antisemitism in Hungary using quantitative topic model and qualitative discourse analysis. *Intersections*, 7, 80–100. <https://doi.org/10.17356/ieejsp.v7i3.801>
- Barak-Cheney, Y. & Saltiel, L. (2022): "To report or not to report" – Antisemitism on social media and the role of civil society" i Hübscher, M. & Mering, S. (red.). *Antisemitism on Social Media*. London: Routledge

- Beacken, G. (2024). Exploring political topics that connect to antisemitism on Twitter: U.S. midterm Pennsylvania gubernatorial race 2022. *First Monday*.
<https://doi.org/10.5210/fm.v29i5.13376>
- Becker, M. J. (2024a). Decoding antisemitism in European online discourses: A comparative study on British, French and German mainstream social media channels. *Analysis of Current Trends in Antisemitism*, 43(1). <https://doi.org/10.1515/actap-2025-2001>
- Becker, M.J. (2024b): "Jordan Peterson and conservative antisemitism online" i Becker, M. J., Ascone, L., Placzynta, K., & Vincent, C. (red.). *Antisemitism in online communication: Transdisciplinary approaches to hate speech for the twenty-first century*. Cambridge, UK: Open Book Publishers. <https://doi.org/10.11647/OBP.0406>
- Becker, M.J. (2024c): "Lie and Deceit" i Becker, M. J., Troschke, H., Bolton, M., & Chapelan, A. (red.). (2024b). *Decoding antisemitism: A guide to identifying antisemitism online*. Cham, Schweiz: Palgrave Macmillan/Springer Nature.
- Becker, M.J. (2024d): "Instrumentalisation of Antisemitism and the Holocaust" i Becker, M. J., Troschke, H., Bolton, M., & Chapelan, A. (red.). (2024b). *Decoding antisemitism: A guide to identifying antisemitism online*. Cham, Schweiz: Palgrave Macmillan/Springer Nature
- Becker, M., & Troschke, H. (2022). How users of British media websites make a bogeyman of George Soros. *Journal of Contemporary Antisemitism*, 5, 49–68.
<https://doi.org/10.26613/jca/5.1.100>
- Becker, M. J., & Troschke, H. (2023): "Decoding implicit hate speech: The example of antisemitism" i C. Strippel, S. Paasch-Colbrg, M. Emmer, & J. Trebbe (red.) Challenges and perspectives of hate speech research (pp. 335–354). Springer.
<https://doi.org/10.48541/dcr.v12.20>
- Becker, M. J., Ascone, L., & Troschke, H. (2022). Antisemitic comments on Facebook pages of leading British, French, and German media outlets. *Humanities & Social Sciences Communications*, 9. <https://doi.org/10.1057/s41599-022-01337-8>
- Becker, M. J., Ascone, L., Placzynta, K., & Vincent, C. (red.). (2024a). *Antisemitism in online communication: Transdisciplinary approaches to hate speech for the twenty-first century*. Cambridge, UK: Open Book Publishers. <https://doi.org/10.11647/OBP.0406>
- Becker, M. J., Troschke, H., Bolton, M., & Chapelan, A. (red.). (2024b). *Decoding antisemitism: A guide to identifying antisemitism online*. Cham, Schweiz: Palgrave Macmillan/Springer Nature.
- Becker, M.J.; Troschke, H.; Bolton, M. & Chapelan, A. (2024c): "Introduction" i Becker, M. J., Troschke, H., Bolton, M., & Chapelan, A. (red.). *Decoding antisemitism: A guide to identifying antisemitism online*. Cham, Schweiz: Palgrave Macmillan/Springer Nature.
- Beinart, J. (2024). Comparative analysis of online antisemitism after October 7 on mainstream social media networks and "dark platforms." *IEEE Digital Platforms and Societal Harms*, 1–6. <https://doi.org/10.1109/DPSH60098.2024.10775265>
- Binstok, N., Gould, E., & Kaplan, T. (2024). Policies or prejudices? An analysis of antisemitic and anti-Israel views on social media and social surveys. *Journal of the European Economic Association*, 22(5), 2329–2373.
- Bolton, M. (2024): "More like genocide" i Becker, M. J., Ascone, L., Placzynta, K., & Vincent, C. (red.). *Antisemitism in online communication: Transdisciplinary approaches to hate speech for the twenty-first century*. Cambridge, UK: Open Book Publisher
- Bossetta, M. (2022): "Antisemitism on social media platforms – Placing the problem into perspective" i Hübscher, M. & Mering, S. (red.). *Antisemitism on Social Media*. London: Routledge

- Bovan, K., & Mikašinović-Komšo, M. (2024). Beyond the board: A thematic analysis of political actions from 4chan's /pol/ board. *Humanities and Social Sciences Communications*, 11(642). <https://doi.org/10.1057/s41599-024-03033-1>
- Brodersen, W. & Fielitz, M. (2024): "The omnimous allure of online antisemitism: Ambivalent participation in the practice of digital hate" i Hartleb, F. (red.). (2024). *Antisemitism on the rise: New ideological dynamics*. Wien: European Institute for Counter Terrorism and Conflict Prevention
- Brzuskiewicz, S. (2020). Jihadism and far-right extremism: Shared attributes with regard to violence spectacularisation. *European View*, 19(1), 71–79. <https://doi.org/10.1177/1781685820915972>
- Buoncompagni, G. (2024). Israel in the Italian media before 7 October. *Social Sciences*, 13(11). <https://doi.org/10.3390/socsci13110563>
- Butter, M. & Knight, P. (2020): "Conspiracy theory in historical, cultural and literary studies" i Butter, M. & Knight, P. (reds.). *Routledge Handbook of Conspiracy Theories*. London: Routledge
- Burke, S., Diba, P., & Antonopoulos, G. A. (2020). 'You sick, twisted messes': The use of argument and reasoning in Islamophobic and anti-Semitic discussions on Facebook. *Discourse & Society*, 31(4), 374–389. <https://doi.org/10.1177/0957926520903527>
- Chandra, M., Pailla, D., Bhatia, H., Sanchawala, A., Gupta, M., Shrivastava, M., & Kumaraguru, P. (2021). "Subverting the Jewtocracy": Online antisemitism detection using multimodal deep learning. Proceedings of the 13th ACM Web Science Conference 2021 (WebSci '21). *Association for Computing Machinery*. <https://doi.org/10.1145/3451133.3451135>
- Cassam, Q. (2019). *Conspiracy Theories*. Bristol: Polity Press
- Chapelan, A. (2024a): "'Pop' Antisemitism and deviant communities" i Becker, M. J., Ascone, L., Placzynka, K., & Vincent, C. (red.). *Antisemitism in online communication: Transdisciplinary approaches to hate speech for the twenty-first century*. Cambridge, UK: Open Book Publishers
- Chapelan, A. (2024b): "Repulsiveness and Dehumanisation" i Becker, M. J., Troschke, H., Bolton, M., & Chapelan, A. (red.). *Decoding antisemitism: A guide to identifying antisemitism online*. Cham, Schweiz: Palgrave Macmillan/Springer Nature.
- Chua, Y. T., & Wilson, L. (2023). Beyond black and white: The intersection of ideologies in online extremist communities. *European Journal on Criminal Policy and Research*, 29, 337–354. <https://doi.org/10.1007/s10610-023-09469-7>
- Cohen, B. (2022). 'The Jews are our misfortune!' Contemporary antisemitism as a hydra-headed phenomenon. *Israel Affairs*, 29(1), 5–30. <https://doi.org/10.1080/13537121.2023.2162254>
- Czymmek, Q. (2022): "The impact of anti-Semitic content and hate speech on social media on young Jewish social media users" i Hübscher, M. & Mering, S. (red.). *Antisemitism on Social Media*. London: Routledge
- Diab, A., Jagdagdorj, B.-E., Ng, L. H. X., Lin, Y.-R., & Yoder, M. M. (2023). Online to offline crossover of white supremacist propaganda. Companion Proceedings of the ACM Web Conference. *Association for Computing Machinery*. <https://doi.org/10.1145/3550469.3555521>
- Divon, T., & Ebbrecht-Hartmann, T. (2022). Youthful platform commemoration: TikTok as a frontier for Holocaust education and memory. *Jewish Film & New Media*, 10(2), 231–249. <https://doi.org/10.1353/jfn.2022.a936920>

- Divon, T., Are, C., & Briggs, P. (2025). Platform gaslighting: A user-centric insight into social media corporate communications of content moderation. *Platforms & Society*, 2. <https://doi.org/10.1177/29768624241303109>
- Enstad, J.D. (2023). Accounting for Contemporary Antisemitism: A Four-Dimensional Framework and a New Dataset. *Antisemitism Studies*, 7(1), 4-49. doi: <https://doi.org/10.2979/antistud.7.1.02>.
- Finkelstein, J.; Paresky, P.; Goldenberg, A., Zannettou, S., Jussim, L., Baumgartner, J., Riggelman, D., Farmer, J., Goldenberg, P., Donohue, J. & Modi, M.H. (2020). Antisemitic Disinformation: A study of the online dissemination of anti-Jewish conspiracy theories. *NCRI Contagion and Ideology Report*. URL: <https://networkcontagion.us/reports/antisemitic-disinformation-a-study-of-the-online-dissemination-of-anti-jewish-conspiracy-theories/>
- Gunz, H. & Schaller, I. (2022): "Antisemitic narratives on YouTube and Telegram as part of conspiracy beliefs about Covid-19" i Hübscher, M. & Mering, S. (red.). *Antisemitism on Social Media*. London: Routledge
- Garlin, P.F; Roy M.; Ward, J.K. & Atlani-Duault, L.D. (2024). Distort, post, repeat: Laundering antisemitism on "cliquey networks" during COVID-19. *Transcultural Psychiatry*. 61(5), 756-766. Doi:10.1177/13634615241296308
- Gerstenfeld, M. (2020). "Anti-Jewish Coronavirus Conspiracy Theories in Historical Context" i Karsh, E. (red.). *The COVID-19 Crisis: Impact and Implications. Begin-Sadat Center for Strategic Studies*: <http://www.jstor.org/stable/resrep26356.12>.
- Guhl, J. (2022): "Everyone I know isn't Antisemitic: Antisemitism in Facebook pages supportive of the UK Labour party" i Hübscher, M. & Mering, S. (red.). *Antisemitism on Social Media*. London: Routledge
- Haanshuus, B. (2022). Freedom of expression or censorship of antisemitic hate speech? Editorial and audience perspectives on comment moderation in far-right alternative media. *Journalistica*, 16. DOI: 10.7146/journalistica.v16i1.130043
- Haanshuus, B.P. & Ihlebaek, K.A. (2021). Recontextualising news: How antisemitic discourses are constructed in extreme far-right alternative media. *Nordicom Review*, 42(S1), 37-50. DOI: <https://doi.org/10.2478/nor-2021-0005>
- Handelman, M. (2022). Artificial Antisemitism: Critical Theory in the Age of Datafication. *Critical Inquiry*, 48(2). <https://doi.org/10.1086/717304>
- Hobbs, W.; Nazita L.; Xinyi, L. & Caleb, L. (2024). From Anti-Muslim to Anti-Jewish: Target Substitution on Fringe Social Media Platforms and the Persistence of Online and Offline Hate. *Political Behavior*, 46(3). DOI: <https://doi.org/10.1007/s11109-023-09892-9>.
- Hübscher, M. (2023): "Algorithmic Antisemitism on Social Media" in Weitzman, M., Williams, R.J., & Wald, J. (red.). *The Routledge History of Antisemitism*. London: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780429428616>
- Hübscher, M. (2020). Likes for Antisemitism: The Alternative für Deutschland and Its Posts on Facebook. *Journal of Contemporary Antisemitism*, 3(1), 11-34. <https://doi.org/10.26613/jca/3.1.41>
- Hübscher, M. & Mering, S. (red.). (2022a). *Antisemitism on Social Media*. London: Routledge
- Hübscher, M. & Mering, S. (2022b): "A Snapshot of antisemitism on social media in 2021" i Hübscher, M. & Mering, S. (red.). *Antisemitism on Social Media*. London: Routledge
- Hübscher, M. & Walter, V. (2022): "Attacks on democracy? A Troll-attack on YouTube" i Hübscher, M. & Mering, S. (red.). *Antisemitism on Social Media*. London: Routledge
- Inwood, O., & Zappavigna, M. (2023). Conspiracy Theories and White Supremacy on YouTube: Exploring Affiliation and Legitimation Strategies in YouTube Comments. *Social Media + Society*, 9(1). <https://doi.org/10.1177/20563051221150410>

- Jakubowicz, A. (2017). Alt_Right White Lite: trolling, hate speech and cyber racism on social media. *Cosmopolitan Civil Societies: an Interdisciplinary Journal*. 9(3), 41-60. <http://dx.doi.org/10.5130/ccs.v9i3.5655>
- Jikeli, G. (2023). Distortions on Social Media After 10/7. The Antisemitic Mobilization. Research report. Indiana, US: Institute for the study of contemporary antisemitism. URL: <https://works.hcommons.org/records/tbd3x-y1c54>
- Jikeli, G.; Cavar, D. & Miehlings, D. (2019). Annotating Antisemitic Online Content. Towards an Applicable Definition of Antisemitism. *arXiv*. <https://arxiv.org/abs/1910.01214>; <https://doi.org/10.5967/3r3m-na89>
- Jikeli, G.; Cavar, D.; Jeong, W.; Miehlings, D.; Wagh, P. & Pak, D. (2022): "Toward an AI definition of antisemitism?" i Hübscher, M. & Mering, S. (red.). *Antisemitism on Social Media*. London: Routledge
- Jikeli, G.; Karali, S.; Miehlings, D. & Soemer, K. (2023a). Antisemitic Messages? A Guide to High-Quality Annotation and a Labeled Dataset of Tweets. *arXiv*. <https://arxiv.org/abs/2304.14599>
- Jikeli, G. & Soemer, K. (2023b). The value of manual annotation in assessing trends of hate speech on social media: was antisemitism on the rise during the tumultuous weeks of Elon Musk's Twitter takeover? *Journal of Computational Social Science*, 6, 943-971
- Jikeli, G; Axelrod, D; Fischer, R.; Forouzeshe, E; Jeong, W; Miehlings, D. & Soemer, K. (2024). Differences between Antisemitic and Non-Antisemitic English Language Tweets. *Computational & Mathematical Organization Theory*. 30 (3). <https://doi.org/10.1007/s10588-022-09363-2>.
- Jones, C., Trott, V., Robards, B. & Roberts, S. (2024). 'You can't trust the mainstream media': exploring shifts in racist, homophobic, transphobic, sexist, antisemitic and Islamophobic sentiments within Australian far-right alternative news media. *Media International Australia*, 1-19. DOI: 10.1177/1329878X241291312.
- Kaati, L.; Cohen, K.A. & Pelzer, B. (2021). *Antisemitism in Social Media – Conspiracies, Stereotypes, and Holocaust Denial*. Stockholm: Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI).
- Kalmar, I.; Stevens, C.; & Worby, N. (2018). Twitter, Gab, and Racism: The Case of the Soros Myth. Proceedings of the 9th International Conference on Social Media and Society (SMSociety '18). Association for Computing Machinery, New York, NY, USA, 330–334. <https://doi.org/10.1145/3217804.3217939>
- Kasimov, A., Johnston, R., & Heer, T. (2023). "Pepe the frog, the greedy merchant and #stopthesteal": A comparative study of discursive and memetic communication on Twitter and 4chan/pol during the insurrection on the US Capitol. *New Media & Society*, 27(1), 127-150. <https://doi.org/10.1177/14614448231172963>
- Katzin, M. (2024): "Antisemitism i digitala miljöer" i Mattsson, C. & Johansson, T. (red.). *Antisemitism – Historiska, kulturella och pedagogiska perspektiv*. Lund: Studentlitteratur
- Katzin, M. & Rudberg, P. (2024): "Konsekvenser av den 7 oktober för judar i Sverige: takar, emotioner och reflektioner" i Mattsson, C.; Andersson Malmros, R. & Sager, M. (red) (2024). *Antisemitismen i Sverige efter den 7 oktober: Upplevelser och konsekvenser*. Göteborg: Göteborgs universitet, Segerstedtsinstitutet.
- Katzin, M. (2021). *Skolgårdsrasism, konspirationsteorier och utanförskap: En rapport om antisemitism och det judiska minoritetsskapet i Malmös förskolor, skolor, gymnasier och vuxenutbildning*. Malmö: Malmö Stad. URL: <https://archive.jpr.org.uk/download?id=10668>
- Kikkiseti D.; Mustafa, R.; Melillo, W.; Corizzo, R.; Boukovalas, Z. & Gill, J. (2024). Coded Term Discovery for Online Hate Speech Detection. *IEEE 11th International Conference on Data Science and Advanced Analytics (DSAA)*, ss.. 1-10, doi: 10.1109/DSAA61799.2024.10722816.

- Kikkiseti, D., Mustafa, R. U., Melillo, W., Corizzo, R., Boukouvalas, Z., Gill, J., & Japkowicz, N. (2024). Using LLMs to discover emerging coded antisemitic hate-speech in extremist social media. *arXiv:2401.10841*.
- Krasni, J. (2024a): “Nazi-Jewish collaboration” i Becker, M. J., Troschke, H., Bolton, M., & Chapelan, A. (red.). *Decoding antisemitism: A guide to identifying antisemitism online*. Cham, Schweiz: Palgrave Macmillan/Springer Nature.
- Krasni, J. (2024b): “Vengefulness” i Becker, M. J., Troschke, H., Bolton, M., & Chapelan, A. (red.). *Decoding antisemitism: A guide to identifying antisemitism online*. Cham, Schweiz: Palgrave Macmillan/Springer Nature.
- Langer, A. (2022): “Deep State, Child Sacrifices, and the ‘Plandemic’: The historical background of anti-Semitic tropes within the QAnon movement” Hübscher, M. & Mering, S. (red.). *Antisemitism on Social Media*. London: Routledge
- Manca, S., Susán, E., Barna, I. & Zelnick, D.S. (2024). How to design a social media campaign on TikTok to combat online antisemitism: Guidelines and recommendations. *European Practitioners Network against Antisemitism & Federal Foreign Office Germany*. URL: <https://www.itd.cnr.it/en/research/projects/ican-en.html>
- Makhortykh, M; Urman, A. & Ulloa, R. (2021). Hey, Google, is it what the Holocaust looked like?: Auditing algorithmic curation of visual historical content on Web search engines. *First Monday*. 10.5210/fm.v26i10.11562.
- Mattsson, C.; Andersson Malmros, R. & Sager, M. (red) (2024). *Antisemitismen i Sverige efter den 7 oktober: Upplevelser och konsekvenser*. Göteborg: Göteborgs universitet, Segerstedtsinstitutet.
- McCullough, R. (2023). Imitation Is the Most Sincere Form of Mockery: Mock Jewish English in Online Extremist Communities. *Journal of Jewish Languages*, 11(2): 229–261.
- Mihaljević, H. & Steffen, E. (2023). How toxic is antisemitism? Potentials and limitations of automated toxicity scoring for antisemitic online content. *arXiv preprint*: 2310.04465.
- Milanović, A. (2022). Antisemitism online: History’s oldest hatred and new media challenges. *Philosophy and Society*. 33(3): 567-582. <https://doi.org/10.2298/FID2203567M>
- Miller, C. (2022): “Social media and system collapse: How extremists built an international neo-nazi network” i Hübscher, M. & Mering, S. (red.). *Antisemitism on Social Media*. London: Routledge
- Mustafa, R. U., & Japkowicz, N. (2024). Monitoring the evolution of antisemitic discourse on extremist social media using bert. *arXiv preprint arXiv:2403.05548*.
- Nathanael, G.; Priyono, S.; Saputra, W & Sutowo, I. (2023). Tiktok’s spiral of antisemitism: A study case in Indonesia. *Ekspresi Da persepi: Jurnal Ilmu komunikasi*, 6, 547-553 10.33822/jep.v6i3.5612.
- Neugröschel, M. (2021). “Redemption Online: Antisemitism and Anti-Americanism in Social Media” i Lange, A.; Mayerhofer, K.; Porat, D. & Schiffman, L.H. (red.) Volume 5 *Confronting Antisemitism in Modern Media, the Legal and Political Worlds*. Berlin, Boston: De Gruyter,. <https://doi.org/10.1515/9783110671964-012>, ss. 175-200
- Oboler, A. (2021): “Solving Antisemitic Hate Speech in Social Media through a Global Approach to Local Action Lange” i A.; Mayerhofer, K.; Porat, D. & Schiffman, L.H. (red.) Volume 5 *Confronting Antisemitism in Modern Media, the Legal and Political Worlds*. Berlin, Boston: De Gruyter, <https://doi.org/10.1515/9783110671964-012>, ss. 175-200
- Oboler, A., Roth, E., & Beinart, J. (2024). *Online Antisemitism After 7 October 2023*. Melbourne. Online Hate Prevention Institute
- Olaizola-Rosenblat, M. & Barrett, P.M. (2023). Gaming the system: How extremists exploit gaming sites and what can be done to counter them. NYU/Stern. URL:

- https://bhr.stern.nyu.edu/wp-content/uploads/2024/01/NYUCBHRGaming_ONLINEUPDATEDMay16.pdf
- Oskolkov, P., Lissitsa, S., & Lewin, E. (2024). 'The non-dormant beast': Antisemitism in communities of Russian nationalists on V Kontakte. *Nations and Nationalism*, 1–17. <https://doi.org/10.1111/nana.13013>
- Ozalp, S., Williams, M. L., Burnap, P., Liu, H., & Mostafa, M. (2020). Antisemitism on Twitter: Collective Efficacy and the Role of Community Organisations in Challenging Online Hate Speech. *Social Media + Society*, 6(2). <https://doi.org/10.1177/2056305120916850> (Original work published 2020)
- Paci, D. (2022). Hate Speech in France: From Drumont to Dieudonné. *Antisemitism Studies*, 6(2), 260–298. doi:<https://doi.org/10.2979/antistud.6.2.04>.
- Papasavva, A.; Zannettou, S.; De Cristofaro, E.; Stringhini, G. & Blackburn, J. (2020). Raiders of the Lost Kek: 3.5 Years of Augmented 4chan Posts from the Politically Incorrect Board. *Computers and Society (cs.CY); Social and Information Networks (cs.SI)* <https://doi.org/10.48550/arXiv.2001.07487>
- Pilkington, H. (2023). Radicalization as and in Process: Tracing Journeys through an 'Extreme-Right' Milieu. *Studies in Conflict & Terrorism*, 1–27. doi:10.1080/1057610X.2023.2169896.
- Placzynka, K. (2024): "The cases of Riley and Rooney" i Becker, M. J., Ascone, L., Placzynka, K., & Vincent, C. (red.). *Antisemitism in online communication: Transdisciplinary approaches to hate speech for the twenty-first century*. Cambridge, UK: Open Book Publishers. <https://doi.org/10.11647/OBP.0406>
- Persson, A. (2024a): "Antisemitism, gråzon eller legitimerad kritik av Israel: Var går gränserna?" i Mattsson, C.; Andersson Malmros, R. & Sager, M. (red.). (2024). *Antisemitismen i Sverige efter den 7 oktober: Upplevelser och konsekvenser*. Göteborg: Göteborgs universitet, Segerstedtsinstitutet.
- Pistone, I. & Rudberg, P. (2024): "Judiskt liv på sociala medier före och efter den 7 oktober: en fallstudie av en judisk ungdomsorganisation" i Mattsson, C.; Andersson Malmros, R. & Sager, M. (red) (2024). *Antisemitismen i Sverige efter den 7 oktober: Upplevelser och konsekvenser*. Göteborg: Göteborgs universitet, Segerstedtsinstitutet.
- Pollack Sarnecki, H., Lioufas, A., & Jarlsbo, M. (2023). *Rutten demokrati: Konspirationpropaganda, rasism och våld*. Stockholm: Totalförsvarets forskningsinstitut
- Pollack Sarnecki, H., Sahlström, F., & Shannon, D. (2019:4). *Antisemitiska hatbrott*. Rapport 2019:4. Stockholm: Brottsförebyggande rådet
- Pollack Sarnecki, H. (2022). "Konspiratoriska narrativ som våldsideologi" i Strindberg, A. & Svensson, E. (red.). *Demokratisk säkerhet: En antologi*. Stockholm: Totalförsvarets forskningsinstitut
- Pollack Sarnecki, H. (2021). *Fascismens gröna rötter: Konspirationsteorier, kris och kollaps*. Totalförsvarets forskningsinstitut
- Pollack Sarnecki, H. med kollegor. (kommande, 2025). *Det politiska våldets dynamik - Nexus mellan digital propaganda och ideologiskt motiverade brott: från skolattentat och misantropisk extremism till våldsamma upplöpp*. Stockholm: Totalförsvarets forskningsinstitut
- Rea, S.C.; Binny M.; Kraemer, J. (2024). "Hate Parties" Networked Antisemitism from the Fringes to YouTube" i Walther, J.B., & Rice, R.E. (red.). *Social Processes of Online Hate*. London: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003472148>
- Reingold, M. & Reznik, S. (2024). Heartless: Jewish Teens, Antisemitism, and Unfollowing Kanye West. *Journal of Jewish Education*, 1–21. doi:10.1080/15244113.2024.2388513

- Riedl, M.J., Joseff, K., Soorholtz, S. & Woolley, S. (2024). Platformed antisemitism on Twitter: Anti-Jewish rhetoric in political discourse surrounding the 2018 US midterm election. *New media & society*, 26(4), 2213-2233. DOI ://doi.org/10.1177/14614448221082122
- Rosen, Z.P. & Dale, R. (2025). Antisemitic and Islamophobic Hate Speech Precedes a Decrease in Lexico-Semantic Diversity in Comment Threads Online. *Humanities & Social Sciences Communications*, 12(1). doi: <https://doi.org/10.1057/s41599-025-04647-9>.
- Scheiber, M. (2024a): "Multimodal cognitive anchoring in antisemitic memes" i Becker, M. J., Ascone, L., Placzynka, K., & Vincent, C. (red.). *Antisemitism in online communication: Transdisciplinary approaches to hate speech for the twenty-first century*. Cambridge, UK: Open Book Publisher
- Scheiber, M. (2024b): "Chapter 10: Blame for Antisemitism" i Becker, M. J., Ascone, L., Placzynka, K., & Vincent, C. (red.). *Antisemitism in online communication: Transdisciplinary approaches to hate speech for the twenty-first century*. Cambridge, UK: Open Book Publisher
- Schmalenberger, S. & Hübscher, M. (2022): "Tertiary antisemitism in social media posts of Germany's Alternative für Deutschland" i Hübscher, M. & Mering, S. (red.). *Antisemitism on Social Media*. London: Routledge
- Schuller, S. (2021). World Conspiracy Literature and Antisemitism. *Transit; Berkeley*, 13(1). DOI:10.5070/T713153441
- Schwartz, D.M.; Lieba, R.; Feldman, C.L.; Spence, N.Z.; Oratz, R.; Wald, H.D. & Roth, S. (2024). Social Media, Survey, and Medical Literature Data Reveal Escalating Antisemitism within the United States Healthcare Community. *Journal of Religion and Health*. doi:<https://doi.org/10.1007/s10943-024-02191-5>
- Schwarz-Friesel, M. (2019). "Antisemitism 2.0"—The Spreading of Jew-hatred on the World Wide Web" i Lange, A.; Mayerhofer, K.; Porat, D. & Schiffman, L.H. (red.). *Volume 1: Comprehending and confronting antisemitism: A Multifaceted approach*. Berlin, Boston: De Gruyter, 10.1515/9783110618594-026
- Scrivens, R.; Davies, G. & Frank, R. (2020). Measuring the Evolution of Radical Right-Wing Posting Behaviors Online. *Deviant Behavior*, 41 (2): 216–32. doi:10.1080/01639625.2018.1556994
- Seijbel, J., Sterkenburg, J. & Onk, G. (2022a). Expressing rivalry online: antisemitic rhetoric among Dutch football supporters on Twitter. *Soccer & Society*, 23(8), 834-848
- Seijbel, J., van Sterkenburg, J., & Spaaij, R. (2022b). Online Football-Related Antisemitism in the Context of the COVID-19 Pandemic: A Multi-Method Analysis of the Dutch Twittersphere. *American Behavioral Scientist*, 67(11), 1304-1321 <https://doi.org/10.1177/00027642221118286>
- Senbel, S.; Seigel, C.; & Bryan, E. (2022). Religious Violence and Twitter: Networks of Knowledge, Empathy and Fascination. *Religions*, 13(3): 245 doi:<https://doi.org/10.3390/rel13030245>
- Serafis, D., & Boukala, S. (2023); "Subtle hate speech and the recontextualisation of antisemitism online: Analysing argumentation on Facebook" In E. Esposito, & M. Khosravini (red.), *Discourse in the Digital Age: Social Media, Power, and Society* London: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003300786-10>
- Shani, M.; Goldberg, D. & Zalk, M.H.W. (2025). "If you prick us, do we not bleed?" Antisemitism and psychosocial health among Jews in Germany. *Frontiers in Psychology* 15:1499295. doi: 10.3389/fpsyg.2024.1499295
- Smedt, T.D. (2021). *Online anti-Semitism across platforms*. ArXiv abs/2112.07783: n. pag

- Steffen, E.; Pustet, M. & Mihaljevic. (2024): "Algorithms against antisemitism?" i Becker, M. J., Ascone, L., Placzynta, K., & Vincent, C. (red.). *Antisemitism in online communication: Transdisciplinary approaches to hate speech for the twenty-first century*. Cambridge, UK: Open Book Publisher
- Steffen, E.; Mihaljevic, H.; Pustet, M.; Bischoff, N.; Mar Castro Varela, M.; Bayramoglu, Y. & Oghalai, B. (2023). "Codes, Patterns and Shapes of Contemporary Online Antisemitism and *f* Narratives – an Annotation Guide and Labeled German-Language Dataset in the Context of COVID-19". *Proceedings of the International AAAI Conference on Web and Social Media*, 17(1):1082-92. <https://doi.org/10.1609/icwsm.v17i1.22216>
- Sundberg, K.W.; Mitchell, L.M., & Levinson, D. (2023). Health, Religiosity and Hatred: A Study of the Impacts of COVID-19 on World Jewry. *Journal of Religion and Health*, 62(1): 428-443. doi:<https://doi.org/10.1007/s10943-022-01692-5>
- Stögner, K. (2025). Critical theory of racism, antisemitism, and the demonisation of Israel: Understanding their complex interrelations. *European Journal of Social Theory*, 0(0). <https://doi.org/10.1177/13684310251323158>
- Tanriverdi, H.Z. (2024). Scapegoating and Antisemitism During the COVID-19 Health Crisis: A Critique of Jewish Identity in German. *Polish Political Science Yearbook*, 53(1), 55–66. DOI: <https://doi.org/10.15804/ppsy202404> PL ISSN 0208-7375
- Tarant, Z. (2020). Antisemitism in the Czech Republic: Understanding Current Trends. *Antisemitism Studies*, 4(1), 108-142. Doi:<https://doi.org/10.2979/antistud.4.1.05>
- Teter, M. (2020). The Pandemic, Antisemitism, and the Lachrymose Conception of Jewish History. *Jewish Social Studies*, 26 (1): 20-32. doi:<https://doi.org/10.2979/jewisocistud.26.1.02>
- Thorleifsson C. (2021). From cyberfascism to terrorism: On 4chan/pol/ culture and the transnational production of memetic violence. *Nations and Nationalism*, 28(1), 286–301.
- Tkáčová, H. (2022). Inherited anti-Jewish narratives in the current disinformation media. Case study from Slovakia. *Revista Mediterránea de Comunicación*, 13, 155-170. 10.14198/MEDCOM.21861
- Troschke, H. (2024a): "Disloyalty/Jewish Loyalty" i Becker, M. J., Troschke, H., Bolton, M., & Chapelan, A. (red.). (2024b). *Decoding antisemitism: A guide to identifying antisemitism online*. Cham, Schweiz: Palgrave Macmillan/Springer Nature
- Troschke, H. (2024b): "Holocaust Distortion and Denial" i Becker, M. J., Troschke, H., Bolton, M., & Chapelan, A. (red.). (2024b). *Decoding antisemitism: A guide to identifying antisemitism online*. Cham, Schweiz: Palgrave Macmillan/Springer Nature
- Trzoss, A., Werner, W., Kleist, C., Kwiatkowska-Moskalewicz, K. & Moskalewicz, M. (2023). The politicization of historical memory on Twitter: "Positive antisemitism" in the Holocaust debate in Poland. *Rethinking History*, 27(4), 780-810. DOI: 10.1080/13642529.2023.2248451
- Tuters, M., & Hagen, S. (2019). (((They))) rule: Memetic antagonism and nebulous othering on 4chan. *New Media & Society*, 22(12), 2218-2237. <https://doi.org/10.1177/1461444819888746> (Original work published 2020)
- Tworek, H.J.S. (2021). Fighting Hate with Speech Law: Media and German Visions of Democracy. *The Journal of Holocaust Research*, 35 (2): 106–22. doi:10.1080/25785648.2021.1899510.
- Vincent, C. (2024): "Discussion trees on social media" i Becker, M. J., Ascone, L., Placzynta, K., & Vincent, C. (red.). *Antisemitism in online communication: Transdisciplinary approaches to hate speech for the twenty-first century*. Cambridge, UK: Open Book Publisher
- Wagrell, K. (2022). *Antisemitismen i Stockholms skolor: En rapport om skolpersonal och elevers upplevelser och tankar kring antisemitiska uttryck i sin skolmiljö*. Stockholm:

- Stockholm stad. URL: <https://www.mynewsdesk.com/se/det-groenblaa-samarbetet-i-stockholms-stad/documents/antisemitismen-i-stockholms-skolor-423613>
- Webman, E. (2017). From the Damascus Blood Libel to the 'Arab Spring': The Evolution of Arab Antisemitism. *Antisemitism Studies*, 1(1): 157-206. doi:<https://doi.org/10.2979/antistud.1.1.06>.
- Weinmann, G. & Masri, N. (2022): "New antisemitism on Tiktok" i Hübscher, M. & Mering, S. (red.). *Antisemitism on Social Media*. London: Routledge
- Weimann, G. & Masri, N. (2021). TikTok's Spiral of Antisemitism. *Journalism and Media*, 2(4). doi:<https://doi.org/10.3390/journalmedia2040041>.
- Weimann, G. & Masri, N. (2020). Research Note: Spreading Hate on TikTok. *Studies in Conflict & Terrorism*, 46(5): 752–65. doi:10.1080/1057610X.2020.1780027.
- Weinberg, D.B.; Levy, M.D.; Edwards, A.; Kopstein, J.S.; Frey, D.; Antonaros, P.; Baci, N.; Cohen, N.D.; Fernandez, J.A. & Ni, Y. (2025). Hidden in Plain Sight: Antisemitic Content in QAnon Subreddits. *PLoS One*, 20(3). doi:<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0318988>.
- Weitzman, M. (2022). "Antisemitism in Social Media and on the Web" i Katz, S. (red.). *The Cambridge Companion to Antisemitism*. Cambridge, UK: Cambridge University Press. ss. 481–96.
- Winkler, C. & Wiegold, L. (2024). *Gaming the system: the use of gaming-adjacent communication, game and mod platforms by extremist actors*, *Global Network on Extremism and Technology*. URL: <https://gnet-research.org/2024/06/10/gaming-the-system-the-use-of-gaming-adjacent-communication-game-and-mod-platforms-by-extremist-actors/>
- Zannettou, S., Finkelstein, J., Brandlyn, B. & Blackburn, J. (2019). A Quantitative Approach to Understanding Online Antisemitism. *arXiv*: 1809.01644. URL: <https://arxiv.org/pdf/1809.01644>
- Yuval-Davis, N. (2023). Antisemitism is a Form of Racism – or is it? *Sociology*, 58(4), 779–795. <https://doi.org/10.1177/00380385231208691>
- Öneren-Özbek, M. (2023). Antisemitism in contemporary Türkiye: Discourses on Turkish Jews on Twitter. *Discourse & Society*, 35(1), 116-136.

Policyrelaterade publikationer

- Brå. (2024). *Polisanmälda hatbrott med antisemitiska motiv under hösten 2023*. Stockholm: Brottsförebyggande rådet
- European Commission. (2021). *EU Strategy on combating antisemitism and fostering Jewish life (2021 – 2030)*. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52021DC0615>
- European Commission/ISD. (2021). *The Rise of antisemitism online during the Pandemic: A Study of French and German content*. Luxembourg: Publications Office of the European Union
- European Union Agency for Fundamental Rights (FRA). (2024a). *Experiences and perceptions of antisemitism – Third survey on discrimination and hate crime against Jews in the EU*. URL: <https://fra.europa.eu/en/project/2023/third-fra-survey-discrimination-and-hate-crime-against-jews>
- European Union agency for Fundamental Rights (FRA). (2024b). *Jewish People's Experiences and Perceptions of Antisemitism – EU Survey of Jewish People*. URL: https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2024-experiences-perceptions-antisemitism-survey_en.pdf

- European Union Agency for Fundamental Rights (FRA). (2019). *Young Jewish Europeans: perceptions and experiences of antisemitism*. URL: [/https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2019-young-jewish-europeans_en.pdf](https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2019-young-jewish-europeans_en.pdf)
- European Union Agency for Fundamental Rights (FRA). (2018a). *Experiences and perceptions of antisemitism – Second survey on discrimination and hate crime against Jews in the EU*. URL: <https://fra.europa.eu/en/publication/2018/experiences-and-perceptions-antisemitism-second-survey-discrimination-and-hate>
- European Union Agency for Fundamental Rights (FRA). (2018b). *Experiences and perceptions of antisemitism: Second Survey on discrimination and hate crime against Jews in the EU*. URL: https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2018-experiences-and-perceptions-of-antisemitism-survey_en.pdf
- Fielitz, M. (2025). *Conclusions Paper PBC on Antisemitism in P/CVE: “Understanding and Countering the Dynamics of Online Antisemitism in Extremist Contexts”*, 30-31 January 2025. EU Knowledge Hub on Prevention of Radicalisation. Publication of the EU Commission.
- Federal Chancellery Republic of Austria. (2024). *Antisemitism online: Package of Measures against Antisemitism and Antisemitic Disinformation in the Digital Sphere*. Wien: Federal Chancellery Republic of Austria. URL: <https://www.bundeskanzleramt.gv.at/en/topics/fight-against-antisemitism.html>
- Regeringskansliet. (2025). *Strategi för att stärka judiskt liv och motverka antisemitism i Sverige*. Stockholm: Regeringskansliet/Kulturdepartementet
- UNESCO. (2022). *History under attack: Holocaust denial and distortion on social media*. <https://doi.org/10.54675/MLSL4494>

Civilsamhällesorganisationer, tankesmedjor och journalistik

- ADL. (2025). *Report: Editing for Hate: How Anti-Israel and Anti-Jewish Bias Undermines Wikipedia's Neutrality*. URL: <https://www.adl.org/resources/report/editing-hate-how-anti-israel-and-anti-jewish-bias-undermines-wikipedias-neutrality>
- ADL. (2024a). *Antisemitism on Reddit: Addressing Moderator Concerns*. URL: <https://www.adl.org/resources/report/antisemitism-reddit-addressing-moderator-concerns>
- ADL. (2024b). *Hate is No Game: Hate and Harassment in Online Games 2023*. URL: <https://www.adl.org/resources/report/hate-no-game-hate-and-harassment-online-games-2023>
- ADL. (2024c). *Online Hate and Harassment: The American Experience 2024*. URL: <https://www.adl.org/resources/report/online-hate-and-harassment-american-experience-2024>
- ADL. (2024d). *Report: Playing with Hate: How People with Jewish Usernames are Abused in Online Competitive Games*. URL: <https://www.adl.org/resources/report/playing-hate-how-people-jewish-usernames-are-abused-online-competitive-games>
- ADL. (2024f). *Report: Online Antisemitism: How Tech Platforms Handle User Reporting Post 10/7*. URL: <https://www.adl.org/resources/report/online-antisemitism-how-tech-platforms-handle-user-reporting-post-107>
- ADL. (2023a). *From bad to worse: Algorithmic amplification of antisemitism and extremism. Research Study 1*. URL: <https://www.adl.org/resources/report/bad-worse-amplification-and-auto-generation-hate>

- ADL. (2023b). *From bad to worse: Auto-generating & Autocompleting Hate. Research Study 2*. URL: <https://www.adl.org/resources/report/bad-worse-amplification-and-auto-generation-hate>
- ADL. (2022). *How Platforms Rate on Hate: Measuring Antisemitism and Adequacy of Enforcement Across Reddit and Twitter*. <https://www.adl.org/resources/report/how-platforms-rate-hate-measuring-antisemitism-and-adequacy-enforcement-across>
- Boyd, J. (2025). The pernicious effect of ambient antisemitism. London: Institute for Jewish Policy Research. URL: <https://www.jpr.org.uk/insights/pernicious-effects-ambient-antisemitism>
- Boyd, J. (2024). Antisemitism in the aftermath of October 7: What do the data tell us, and what more do we still need to know? London: *Institute for Jewish Policy Research*. URL: <https://www.jpr.org.uk/reports/antisemitism-aftermath-october-7-what-do-data-tell-us-and-what-more-do-we-still-need-know>
- CCOA & ISD. (2025). *Mainstreaming Digital Human Rights: A pan-European Policy Roadmap to Combat Online Antisemitism*.
- CCDH. (2024a). *Hate Pays: How X accounts are exploiting the Israel-Gaza conflict to grow and profit*. URL: <https://counterhate.com/research/hate-pays/>
- CCDH. (2024b). *Antisemitic admins: Meta's failure to moderate the moderators in large Facebook Groups*. URL: <https://counterhate.com/research/antisemitic-admins/>
- CCDH. (2021). *Failure to protect: How tech giants fail to act on user reports of antisemitism*. URL: <https://counterhate.com/research/failure-to-protect/>
- Ebner, J. (2023). Four trends explaining the spread of antisemitism from fringe internet corners to the "political middle." *ISD in the Media*. URL: https://www.isdglobal.org/isd-in-the-news/fringe-to-mainstream-antisemitism-spreads-from-the-darkest-corners-of-the-internet-to-conquer-the-political-middle/?utm_source=chatgpt.com [Tillgänglig den 5 september 2025]
- Expo. (2025). *SD:s dolda budskap*. URL: https://expo.se/kommentar/sds-dolda-budskap/?utm_source=chatgpt.com.
- Expo. (2024a). *Fulspel – om antisemitism och högerextrema strategier i gamingvärlden. En introduktion till gamingvärlden och hur högerextremister missbrukar den*. Delrapport I. URL: <https://expo.se/lar-dig-mer/publikationer/fulspel-i-spelrummet-en-introduktion-till-gamingvarlden-och-hur-hogerextremister-0/>
- Expo. (2024b). *När hatet kliver ut från spelplattformarna*. Delrapport II. URL: <https://expo.se/lar-dig-mer/publikationer/nar-hatet-kliver-ut-fran-spelplattformarna-en-analys-av-sakerhetshotet-fran/>
- Expo. (2024c). *Motdrag: Åtgärder för en gamingvärld fri från högerextremism*. Delrapport III. URL: <https://expo.se/lar-dig-mer/publikationer/motdrag-atgarder-for-en-gamingvarld-fri-fran-hogerextremism/>
- Fighting Online Antisemitism. (2025). *Report: Antisemitism on Gab*. URL: https://foantisemitism.org/wp-content/uploads/2025/03/Antisemitism_on_Gab.pdf
- Fighting Online Antisemitism. (2024a). *Report: Addressing Anti-Zionism on Social Media: Evidence-Based Recommendations for TikTok, Meta, X and YouTube*. URL: https://foantisemitism.org/wp-content/uploads/2024/09/FOA-Report_-_Addressing-Anti-Zionism-on-Social-Media_-_Evidence-Based-Recommendations-for-Meta-TikTok-X-and-YouTube.pdf
- ICT. (2024). *From Memes to Mainstream: How far-right extremists weaponise AI to spread anti-Semitism*. URL: <https://ict.org.il/from-memes-to-mainstream-how-far-right-extremists-weaponize-ai-to-spread-antisemitism-and-radicalization/>

- Hope not hate. (2021). *Antisemitism in the digital age: Online antisemitic hate, Holocaust denial, conspiracy ideologies and terrorism in Europe*. URL: <https://hopenothate.org.uk/2021/10/13/antisemitism-in-the-digital-age-online-antisemitic-hate-holocaust-denial-conspiracy-ideologies-and-terrorism-in-europe/>
- ISD. (2024a). *Research Compilation on Online Antisemitism*. London: Institute for Strategic Dialogue
- ISD. (2024b). *Mainstreaming Digital Human rights: A pan-European policy roadmap to combat online antisemitism*. London: Institute for Strategic Studies
- ISD. (2024c). *The Fragility of Freedom: Online Holocaust Denial and Distortion*. London: Institute for Strategic Studies
- ISD. (2024d). *Narratives of Hate: Post 7 October Antisemitism and Anti-Muslim Hate on Social Media*. London: Institute for Strategic Studies
- ISD. (2023a). *Antisemitism on Twitter before and after Elon Musk's Acquisition*. London: Institute for Strategic Studies
- ISD. (2023b). *Tangled Web: The interconnected online landscape of hate speech, extremism, terrorism and harmful conspiracy movement in the UK*. London: Institute for Strategic Studies
- ISD. (2022). *Online Antisemitism: A Toolkit for Civil Society*. London: Institute for Strategic Studies
- Keneally, K. & Manzi, Z. (2023). Hate united: Neo-Nazi accelerationist support for Hamas. *ISD Dispatches*. Publicerad den 13 november 2023. URL: https://www.isdglobal.org/digital_dispatches/hate-united-neo-nazi-accelerationist-support-for-hamas/?utm_source=chatgpt.com
- Milmo, D. (2025). Meta 'hastily' changed moderation policy with little regard to impact, says oversight board. *Guardian*. Publicerad den 23 april 2025. URL: <https://www.theguardian.com/technology/2025/apr/23/meta-hastily-changed-moderation-policy-with-little-regard-to-impact-says-oversight-board>
- Persson, A. (2024b). Antisemitism, gråzon eller politisk kritik av Israel? *SKMA Nyhetsbrev*. Publicerad den 17 juni 2024. URL: <https://skma.se/2024/06/anders-persson-antisemitism-grazon-eller-politisk-kritik-av-israel/>
- Raoul Wallenberg Academy. (2022). *Digital explosion av antisemitism under corona: Hur vaccineras dagens ungdomar mot alla konspirationsteorier?* URL: <https://raoulwallenberg.se/digital-explosion-av-antisemitism-under-corona-hur-vaccineras-dagens-ungdomar-mot-alla-konspirationsteorier/>
- Rose, H. (2021). *Pandemic Hate: COVID-related Antisemitism and Islamophobia, and the Role of Social Media*. München: Institute for Freedom of Faith & Security in Europe
- SKMA. (2024). *Antisemitism i skuggan av kriget. Rapport från SKMA:s konferens 2024*. URL: <https://skma.se/2024/12/antisemitism-i-skuggan-av-terrom-och-kriget-rapport-fran-skmas-konferens-2024/>
- SKMA. (2023). Antisemitism i sociala medier – hur ser den ut och hur kan den motverkas? Rapport från SKMA:s konferens 2023. *SKMA Nyhetsbrev* december 2023. URL: <https://skma.se/2023/12/antisemitism-i-sociala-medier-hur-ser-den-ut-och-hur-kan-den-motverkas-rapport-fran-skmas-konferens-2023/>
- SKMA. (2020). Sverige står bakom IHRA:s definition. *SKMA Nyhetsbrev* mars 2020. URL: <https://skma.se/2020/03/sverige-star-bakom-ihras-definition/>
- Straetsky, D. (2017). *Antisemitism in contemporary Britain: A study of attitudes towards Jews and Israel*. London: Institute for Jewish Policy Research

Sverok. (2023). *Extremister i gamingvärlden: Svenska barns upplevelser av antidemokratiska rörelser på spelplattformar*. Stockholm: Sverok

Tamkin, E. (2025). Trump's attack on George Soros is ludicrous. It also endangers Jews (and everyone else). *Forward*. Publicerad den 27 augusti 2025. URL: https://forward.com/opinion/765232/trumps-attack-george-soros-antisemitism/?utm_source=chatgpt.com

WJC. (2022). Antisemitism defined: Talking about Israeli policy by using classical antisemitic tropes. *World Jewish Congress*. Publicerad den 10 mars 2022. URL: <https://www.worldjewishcongress.org/en/news/defining-antisemitism-talking-about-israeli-policy-by-using-classical-antisemitic-tropes>

Referenser utanför huvudmaterialet

ADL. (2025). *Coded Hate: Extremists Weaponize Seemingly Innocuous Content to Promote Bigotry*. Publicerad den 7 augusti 2025. URL: <https://www.adl.org/resources/article/coded-hate-extremists-weaponize-seemingly-innocuous-content-promote-bigotry>

Barkun, M. (2016). Conspiracy theories as stigmatized knowledge. *Diogenes*, 62(3–4), 114–120. doi:10.1177/0392192116669288

Barkun, M. (2013). *Culture of Conspiracy: Apocalyptic Visions in Contemporary America*. Oakland, CA: University of California Press

Fein, H. (1987). *The Persisting Question: Perspectives and Social Contexts of Modern Antisemitism*. Berlin: Walter de Gruyter

Herf, J. (2006). *The Jewish Enemy: Nazi Propaganda During World War II and the Holocaust*. Cambridge, MA: The Belknap Press of Harvard University Press

Hirsh, D. (2016). *Contemporary Left Antisemitism*. London: Taylor & Francis

JUS. (2025). "Vi är inte välkomna här" – Judiska studenter och anställdas upplevelser av otrygghet och antisemitism på svenska universitet och högskolor efter den 7 oktober 2023. Stockholm: Judiska Ungdomsförbundet Sverige

Nordic Safe Cities/AKVAH. (2025). *Online antisemitism i den offentliga debatt på Facebook*. Publicerad den 26 augusti 2025. URL: https://nordicsafecities.org/amos-ny-analyse-2025/?utm_source=chatgpt.com

Norwood, S. H. (2013). *Antisemitism and the American far left*. New York: Cambridge University Press

Ullrich, P. (2013). *Antisemitism, anti-Zionism and criticism of Israel in Germany: The dynamics of a discursive field* (conference paper, DOI: 10.14279/depositonce-4564). Berlin: Zentrum für Antisemitismusforschung

Wistrich, R. S. (2012). *From ambivalence to betrayal: The left, the Jews, and Israel*. Lincoln, NE: University of Nebraska Press

